

J u l

DOGAĐAJI OPŠTEG KARAKTERA

1. jul — U Benini (kod Bengazija, u Libiji) formirana 2. vazduhoplovna eskadrila NOVJ, sastava: I fi aviona tipa Hariken MK IV* 1 19fi boraca.
- Odlukom VS NOV I POJ. od I fi i 3fi. udarne divizije NOVJ formiran 12. udarni korpus NOVJ.
2. jul — VS NOV i POJ. predviđajući široku primenu radio-veze (z.iključno sa bataljonom ; baterijom), naredio Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ da formira radio-telegrafske kurseve. (Ovog i sldećeg dana. ovo naređenje je upućeno 1 drugim potčinjenim štabovima).
3. jul — Jedinice Crvene armije oslobodile Minsk, važan železnički čvor.
- Odbor stručnjaka pri četničkoj Vrhovnoj komandi jugoslovenske vojske u otadžbini doneo odluku kojom se izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije sa Ivanom Šubašićem na čelu. ocenjuje kao vlada hrvatskog separatizma i partizanskih eksponenata. Odbor je, na zahtev predsednika Socijalističke stranke Zivka Topalovića, imenovao predstavnike ravnogorskog pokreta u inostranstvu.
- i jul — Ukazom Kralja Petra II Karađorđevića naimenovana nova vlada, u kojoj je Ivan Subašić bio predsednik. ministar inostranih poslova i ministar vojske, mornarice i vazduhoplovstva.
- VS NOV i POJ naredio Staou 3. udarnog korpusa NOVJ da se 17. udarna divizija NOVJ privremeno stavi pod neposrednu komandu VS i da ona sadejstvuje sa 1 proleterskom udarnom divizijom NOVJ, koja je stigla u Foču i stupila u borbu protiv neprijateljskih snaga iz s. Ustikoline.
9. jul — Predsednik izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivan Subašić preko Radio-Londona upoznao svetsku javnost sa sporazumom Tito — Subašić. On je tom prilikom istupio u prilog NOB-a, ali su njegovi stavovi ostali na ranijim političkim pozicijama vladajuće buržoazije: tako da se on obraćao samo Srbima, Hrvatima i Slovencima, negirajući ostale narode Jugoslavije; ni jednom reći nije osudio Dražu Mihailovića ni njegov ravnogorski pokret.
- Predsednik izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivan Subašić uputio ministru spoljnih poslova vlade SSSR-a Vjačeslavu Molotovu poruku s pitanjem da li sovjetska vlada smatra da je sada. pošto je obrazovana vlada na bazi sporazuma sa NKOJ-em, nastupio momenat za razmatranje međusobnih odnosa, a konkretno — za postavljanje jugoslovenskog poslanika u Moskvi.
- Pomoćnik generalnog direktora Unre Roj Hendrikson intervenisao kod predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivana Subašića da do 15. avgusta vlada dostavi spiskove potrebne pomoći za prva dva šestomesečna perioda posle rata.
- Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ direktivu u vezi s prodorom u Srbiju: da se jedinice određene za prodor u Srbiju primaknu bliže, obezbéde uporišta i upad izvrše s više strana: da se 2. proleterska udarna i 5. udarna divizija NOVJ prebace na odsek s Studenica, pl. Golija. pl. Javor i tu stvore uporišta za brz upad u središte Srbije; da 2. proleterska udarna divizija NOV.T krene iz Ibarske klisure, preko pl. Koponika, ka Toplici, gde će s tamošnjih pet divizija NOVJ činiti jednu operativnu grupu; da ova operativno grupa izbaci iz prometa ibarsku prugu; da 3. udarna divizija ostane u strategijskoj rezervi u zapadnom Sandžaku, gde će se popuniti i pod svoju komandu dobiti jednu sandžačku jedinicu; da 37. udarna divizija NOVJ obezbeđuje bok 2. proleterske i 5. udarne divizije NOVJ; da se upad u središte Srbije vrši i/ istočne Bosne i Toplice; da se uspostavi radio-veza sa svim divizijama; da se pokretna divizije ne uvlače u teške borbe. Za ostvarenje ove direktive daje se sloboda rada i samostalnost u akcijama. Stab korpusa će sam odrediti vreme početka akcije, pošto se jedinice prethodno snabdeju opremom. Naređuje da se sa ovom direktivom upozna GS NOV i PO za Srbiju i GŠ NOV i PO za Vojvodinu i da Štab korpusa redovno izveštava o dejstvima. kako bi VŠ mogao uskladiti rad i ostalih jedinica.

11. jul — VS NOV i POJ uputio Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ naredbu u vezi sa predstojećim operacijama za prodor u Srbiju: pod komandu Štaba 3. udarnog korpusa stavlja se 12. udarni korpus NOVJ, a verovatno će se pridati i 11. udarna divizija NOVJ; radi tajnosti, jedinice ne koncentrisati. već postaviti na takve operativne odseke s kojih će moći brzo krenuli na prodor u Srbiju; obaveštava da će jedinice 2 udarnog korpusa NOVJ iz Sandžaka izvršiti pokret na polaznu osnovicu, gde je situacija zrela a narod u masama stupa u NOVJ; ističe važnost predstojećeg zadatka i traži potpunu spremnost da se na dati znak izvrši pokret, makar na dotadašnjem odseku ostali samo NOP odredi; obaveštava da je preduzeto sve da se doturi materijal koji treba brzo i pravilno rasporediti; uspostaviti radio-vezu sa svim potčinjenim divizijama i razvijati široku obaveštajnu službu.
12. jul — VS NOV i POJ uputio depešu Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ: saopštava da su naziv »proleterska« dobile 5. crnogorska i 2. dalmatinska NOU brigada i naređuje da se ova odluka svečano saopšti jedinicama.
13. jul — VS NOV i POJ naredio Slabu 3. udarnog korpusa NOVJ da na svom Odseku. pronađe i obezbedi aerodrom radi prebacivanja težih ranjenika u baze i bolnice NOVJ u Italiji.
- Predsednik NKOJ-a i vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio telegram ZAVNO Crne Gore i Boke povodom treće godišnjice ustanka crnogorskog naroda.
14. jul — Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito naredio Stabu 2 udarnog korpusa NOVJ da ubrza upućivanje 5. i 17. udarne divizije NOVJ prema pl. Goliji i pl. Javoru, kako bi se na taj način onemogućila ofanzivna dejstva neprijateljskih snaga u Sandžaku.
- VS NOV i POJ naredio Stabu 6. korpusa NOVJ da sve teže ranjenike, bolesnike i decu šalje u baze NOVJ u Italiji.
- VS NOV i POJ uputio Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ naredbu u vezi s mogućnom ofanzivom neprijateljskih snaga na Sandžak: da 1. proleterska udarna divizija NOVJ ne prima frontalne borbe, već da se zabaci neprijatelju za leđa i nastupa prema Srbiji; da se dobro utvrde prilazi na levoj obali r. Tare, naročito oni koji izvode prema Zabljaku.
- VS NOV i POJ naredio Stabu 6. proleterske divizije NOVJ Nikola Tesla« da prikupe svoje snage i spremi se za pokret ka Srbiji.
15. jul — Komandant Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje general Henri Vilson uputio vrhovnom komandantu NOV i POJ Josipu Brozu Titu poziv da poseti Italiju, jer je nameravao da organizuje iznenađan sastanak s kraljem Petrom II Karađorđevićem i tako izvrši pritisak na NKOJ oko obrazovanja jedinstvene vlade od predstavnika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije i NKOJ-a.
- Snage Crvene armije otpočele ofanzivu u Galiciji
- U Slavoniji, po naređenju Vrhovnog Štaba NOV i POJ. od IH i Omladinske brigade Joža Vlahović« formirana 40. divizija 6. korpusa NOVJ.
- Jul s. — U Grčkoj od Slovenaca koji su posle kapitulacije Italije prebegli iz italijanske vojske i prišli grčkim partizanima, formirana Primorska četa. Ona je ušla u sastav 7 brigade ELAS-a. a operisala je po jonskim ostrvima kao samostalna jedinica.
16. jul — Antifašistički elementi u Slovačkim kvislinškim vojnim jedinicama generala Marvin« koji su se nalazili u severnoj Italiji, zajedno sa predstavnicima Jugoslovenskog komiteta narodnog oslobođenja (JKNO) za severnu Italiju, formirali Čehoslovačko-jugoslovenski NO odbor. Predstavnici Čehoslovačke su se obavezali da rade na pripremi za prelazak vojnika generala Marvin« na stranu partizana, a predstavnici JKNO su primili obavezu da organizuju prihvatanje prebeglih čehoslovačkih vojnih jedinica.
- U NKOJ stigla delegacija Inicijativnog odbora za sazivanje ASNOM-a. da bi procuila sva važna međunarodna i unutrašnja politička pitanja u vezi s tim sazivanjem.
- U Gravini (u Italiji), od slušalaca Tenkovske škole NOVJ i jednog dela oslobođenih interniraca iz Slovenije. Hrvatske i Crne Gore, formirana 1 tenkovska brigada NOVJ.'

Taj dan se praznuje kao Dan tenkista

- VS NOV i POJ naredio Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ da 5. i 17. udarna divizija odmah krenu ka pl Goliji 1 pl. Javoru, kako bi se rasteretio pritisak neprijateljskih snaga koje vrše ofanzivu na divizije NOVJ u Toplici. Istovremeno ga obavještava da će Stab 3. udarnog korpusa NOVJ kroz 10 do 14 dana prebaciti iz istočne Bosne u Srbiju tri divizije; da će se 6. proleterska divizija NOVJ "Nikola Tesla" vratiti u sastav 1. proleterskog udarnog korpusa NOVJ i da će taj korpus, u južnom Sandžaku, biti oslonac jedinicama koje će prodirati u Srbiju.
 - VS NOV i POJ obavestio Stab 2. udarnog korpusa NOVJ da će savezničko vazduhoplovstvo bombardovati neprijateljski saobraćaj, te mu naredio da savezničkoj misiji pri Stabu korpusa označi komunikacije na svom području koje saveznička avijacija treba da luče. (Ovog i sledećih dana upućeni su telegrami slične sadržine i drugim potčinjenim štabovima.)
- jul*
- VS NOV i POJ dao direktivu Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ da po izvršenoj evakuaciji ranjenika evakuiše i decu u baze NOVJ u Italiji.
- i. jul*
- Komandant Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje general Henri Vilson uputio VS NOV i POJ telegram u kome se, pored ostalog, kaže: -Zadivio sam se saznajući o poslednjim uspesima Ti su uspesi. naročito oni u Sloveniji, bili od velike važnosti, jer su prekinuli delovanje životno važnih neprijateljskih saobraćajnih arterija«.
 - Zapadni saveznici zauzeli Livorno (u Italiji).
- i. jul*
- U glavnom stanu vode Trećeg Rajha, u Gerličkoj šumi, kod Rastenburga (u Istočnoj Pruskoj), generalštabni pukovnik grof fon Staufenberg izvršio neuspeo atentat na Adolfa Hitlera.
 - Otpočela četvorodnevna sednica četničkog Centralnog nacionalnog komiteta Kraljevine Jugoslavije. U rezoluciji, kojom se u ime četnika osuđuje sporazum Tito — Subašić, konstatuje se da Ivan Subašić nije zastupao interese sledećih jugoslovenskih građanskih partija: Jugoslovenske radikalne zajednice, Jugoslovenske nacionalne stranke. Zemljoradničke stranke. Slovenske ljudske stranke, Jugoslovenske socijalno-demokratske stranke i Hrvatske seljačke sloge, pa se zbog toga zahteva da vlada odmah podnese ostavku. Sve odluke izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije proglašene su bespravnim.
 - Na o. Visu održana sednica CK KPJ na kojoj je razmotren međunarodni položaj NOP-a. U vezi s tim razmotren je i poziv koji je komandant Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje general Henri Vilson uputio predsedniku NKOJ-a da poseti Italiju. Doneta je odluka da maršal Jugoslavije Josip Broz Tito ne putuje u Italiju. CK KPJ je smatrao da su pregovori između izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije i NKOJ-a unutrašnja stvar jugoslovenskih naroda i da saveznici nemaju pravo da se u to mešaju. Naglašeno je da vrhovni komandant NOV i POJ i predsednik NKOJ-a Josip Broz Tito ne može ići u posetu komandantu savezničkog sektora pre nego što bude zvanično pozvat od državnog rukovodstva dotične savezničke zemlje.
- VS NOV i POJ upozorio Stab 2. udarnog korpusa NOVJ da ne angažuje 2. proletersku udarnu, 5. udarnu i 17. udarnu diviziju NOVJ u borbi u rejonu Andrijevice I naredio mu da se odmah izvrši planirani pokret u Srbiju (na pl Kopaonik). s tim da 2. proleterska udarna divizija NOVJ produži u Toplicu.
- I. jul*
- VS NOV i POJ uputio Stabu 1. proleterskog udarnog i Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ direktivu: ističe da neprijateljske snage vrše stalne prepade na pojedinim sektorima u cilju slabljenja i dezorganizovanja snaga NOVJ; da neki komandanti jedinica NOV i POJ nasedaju toj neprijateljskoj taktici i uvlače jedinice u teške frontalne borbe; da se često uporno brane mali delovi slobodne teritorije koji nemaju nikakvog značaja. U vezi s tim naređuje da se primenjuje elastičniji način ratovanja a jedinice čuvaju od suvišnih gubitaka; da se mobilizaciji novih boraca i vojno-političkom učvršćenju jedinica posveti sada naročita pažnja; da priliv novih boraca mora biti u srazmeri s gubicima; da se čuvaju u strogoj tajnosti nameravane akcije i pokreti: (Ovog i sledećeg dana slične su direktive upućene i drugim potčinjenim štabovima.)
 - Poljska Narodna skupština izdala je dekret o tvaranju poljske armije
- 1. jul*
- Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio Komandantu Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje negativan odgovor na poziv da poseti Italiju.
 - VS NOV i POJ dao direktivu Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ: glavno naoružanje jedinica NOVJ jeste nemačko Mauzerovo oružje, jer do tog naoružanja najlakše dolazimo; svako drugo naoružanje koje dobijamo samo je dopunsko, i ne smemo

dozvoliti da naša borbena sposobnost bude zavisna od dobijanja municije za to oružje. Stoga naređuje da se stvara rezerva Mauzerove municije a troši prvenstveno municija dopunskog naoružanja.

23. jul — U rejonu Bordija (u Galiciji) snage Crvene armije prisilile pet nemačkih divizija na kapitulaciju.
24. jul — Predsedništvo AVNOJ-a, na predlog vrhovnog komandanta NOV i POJ Josipa Broza Tita, donelo odluku o odlikovanju 20 jedinica NOV i POJ ordenom Narodnog oslobođenja.
25. jul — Zbog teške situacije snaga NOVJ u Srbiji, vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito ponovo naredio Slabu 2. udarnog korpusa NOVJ da odmah uputi 2. proletersku udarnu, 5. udarnu i 17 udarnu diviziju NOVJ na Kopaonik, a da front kod Andrijevice preuzmu jedinice 3. udarne divizije NOVJ.
26. jul — Stab 2. udarnog korpusa NOVJ, u duhu naređenja VS NOV i POJ. otpočeo grupisanje 2. proleterske udarne, 5 udarne I 17 udarne divizije NOVJ istočno od Berana (sada: Ivangrad) radi prodora u Srbiju.
- Predsedništvo NKOJ-a uputilo direktivu Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ da, radi propagande u inostranstvu, šalje što više literature, letaka, fotografija i drugog propagandnog materijala, razvrstanog tako da može predstavljati samostalnu izložbu
27. jul — Jedinice Crvene armije zauzele Lavov.
- Regent Mađarske admiral Mikloš Horti obavestio vođu Trećeg Rajha Adolfa Hitlera 0 nameri da mesto vlade Stojaja postavi novu vladu, koja uživa njegovo poverenje. Hitler je odbio ovaj plan.
- Na predlog Ministarskog saveta, uz saglasnost NKOJ-a, kralj Petar II Karađorđević imenovao Stanoja Simića za poslanika u Moskvi.
25. jul — VS NOV i POJ obavestio Stab 2. udarnog korpusa NOVJ da je od 20 jula otpočeo rad Tanjuga (telegrafске агенције nove Jugoslavije). Tanjug će svakog dana u 20,00 časova davati vesti na srpskohrvatskom jeziku
- Izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije pvela pregovore sa britanskim Ministarstvom ratnog transporta o povratku 68 brodova (oko 470 000 tona nosivosti) bivše jugoslovenske trgovačke mornarice koji su tokom rata prešli pod britansku zastavu I dobili britansku posadu. Pregovori su pokazali da britansko Ministarstvo ratnog transporta nije voljno da prihvati jugoslovenske zahteve.
- 20. jul** — Vlada SSSR-a priznala novu izbegličku vladu Kraljevine Jugoslavije sa Ivanom Subašićem na čelu i izrazila spremnost da podrži njen rad u duhu sporazuma Tito — Subašić.
30. jut — Vladu SAD. preko svog otpravnika poslova, priznala novu izbegličku vladu Kraljevine Jugoslavije sa Ivanom Subašićem na čelu i odobrila sporazum Tito — Subašić.
- Po naređenju VS NOV i POJ. GS NOV i PO zu Hrvatsku formirao 1 diviziju Narodne odbrane.
- VŠ NOV i POJ dao direktivu Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ: izbegavati neprekidne frontalne borbe (to se naročito odnosi na jedinice sa specijalnim zadatkom). 12 udarni korpus NOVJ snabdeti materijalom koji se drtura 3 udarnom korpusu NOVJ
- "I k — Vlada V Britanije uputila instrukcije komandantu Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje generalu Henri Vilsonu da u njeno ime ponovo uruci poziv vrhovnom komandantu NOV I POJ Josipu Brozu Titu da poseti Italiju
- Jul — U duhu sporazuma od 16 juna 1944. između predsednika NKOJ-a maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita i predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivana Subašića, Subašićeva vlada počela čišćenje diplomatskog aparata od riakompromj-tovanih reakcionara i blokirala novčana sredstva Kraljevine Jugoslavije u inostranstvu. a kralj, na njen predlog. ukinuo kraljevski amblem na svim ratnim i pomorskim zastavama.
- VS NOV i POJ izdao naređenje svim glavnim štabovima i štabovima operativnih jedinica u kojem propisuje organizaciju celokupne artiljerije NOV i POJ i formaciju artiljerijskih jedinica, štabova i ustanova.

- Odlukom VS NOV i POJ formirana 53 udarna divizija NOVJ¹
- U Londonu Udruženje jugoslovenskih pomoraca i naprednih novinara izrazilo svoju odanost NOP-u.
- U Zagrebu rukovodstvo HSS izdalo letak u kome izjavljuje da sa NOP-om ne može praviti sporazum.
- Britanska vlada, nezadovoljna sporazumom Tito — Subašić, pojačala svoj pritisak na NKOJ, smanjila materijalnu pomoć NOV i POJ, ograničila učešće savezničke avijacije u borbama nad Jugoslavijom i pravila druge smetnje.
- Po naređenju Štaba Baze NOVJ u Bariju, u južnoj Italiji formirana 4. prekomorska brigada NOVJ.

BOSNA I HERCEGOVINA

1. jut — Jedinice 3. udarnog korpusa NOVJ otpočele petnaestodnevno čišćenje doline r. Spreče od nemačkih i domobranskih jedinica, s ciljem da obezbede aerodrom za evakuaciju ranjenika iz Šekovića u Italiju.
112. jul — Kod s. Komara (na putu G. Vakuf — Travnik) 3. bataljon 7. krajiško udarne brigade 10 udarne divizije NOVJ napao kolonu nemačke 7. SS divizije Princ Eugen (jačine 300 vojnika sa 100 konja) i naneo joj gubitke od 30 mrtvih i 25 ranjenih vojnika. Zaplenjeno: 4 puške, 10 bombi, 1.500 metaka, 22 konja i manja količina ostale ratne opreme.
2. jul — Delovi 29. udarne divizije NOVJ prodrli u Dubrave (prodeo između Stoca, Čapljine i Mostara). U trodnevnim borbama razbili su protivtenkovski bataljon nemačke 369. legionarske divizije, uništili ustaško-žandarmerijsku posadu u s. Trijebnju i izvršili demonstrativan napad na Stolac. Porod dve čete milicije koje su se raspalo neprijatelj je imao preko 120 vojnika izbačenih iz stroja.
- Blizu M. Kozjaka (kod Livna) 3. proleterska (ličkal udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ «Nikola Tesla» vodila žestoku borbu protiv nemačkih jedinica i odbacila ih, nanevši im gubitke od oko 50 mrtvih i ranjenih vojnika, uz sopstvene gubitke od 3 mrtva i 16 ranjenih boraca.
- Na pruzi Tuzla — s. Zivinice delovi 1 vojvođanske udarne brigade 16 udarne divizije NOVJ minom uništili nemački voz (lokomotivu i tri vagona). Neprijatelj je imao gubitke od oko 25 mrtvih i 30 ranjenih vojnika.
- Saveznička avijacija bombardovala Derventu. Poginulo je oko 300 a ranjeno 200 neprijateljskih vojnika.
23. jul — Delovi 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla«, u sadejstvu s jedinicama 8. korpusa NOVJ napali na Livno. Napad nije uspeo jer je neprijatelj dobio pojačanje iz s. Šujice. Grad su branili nemački vojnici i jedan domobranski bataljon, ukupne jačine do 1000 vojnika.
3. jul — U s. Zdeni (kod San. Mosta) održana i zemaljska konferencija NOP-a BiH. Na njoj je osnovan NO front BiH. Oko 150 prisutnih delegata izabralo je Izvršni odbor NO fronta BiH.
- Sa aerodroma Osmaci (kod Zvornika) otpočela četvorodnevna evakuacija ranjenika i invalida iz 3 udarnog korpusa NOVJ u Italiju. Evakuaciju je izvršilo 16 aviona
- 1 jul Delovt 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ, posle višerasovne borbe, odbacila cilj neprijatelja koji je iz Ljubije nastupao prema s. Briševu i naneli mu gubitke od 25 mrtvih i 25 ranjenih vojnika, a zaplenili 5 pušaka. 1 radio-stanicu i manju količinu druge ratne opreme.
- Naredbom štaba 5. udarnog korpusa NOVJ rasformiran Janjski NOP odred a njegovim ljudstvom popunjene jedinice 10 udarne divizije NOVJ
- f> jul — Blizu Kaštela i Kamonjaša (kod Bugojna) jedinice 10. udarne divizije NOVJ napale kolonu nemačke 7. SS divizije Princ Eugen (jačine oko 3000 vojnika) i nanele joj gubitke od oko 140 mrtvih i ranjenih i 29 zarobljenih. Jedinice NOVJ imale su 12 mrtvih i 25 ranjenih boraca. Zaplenjeno: 1 minobacač, 1 p. mitraljez, 5 automata, 26 pušaka, 3 pištolja, 20 bombi 21.000 metaka i voćna količina ostale ratne opreme

¹ Taj naziv je dobila krajem decembra i. a formirana je pod nazivom Srednjobosanska **NOU divizija**.

Na komunikaciji Banja Luka — Prijedor delovi 11. krajiške udarne brigade 4 udarne divizije NOVJ napali domobransku kolonu jačine puka i posle tročasovne borbe naneli joj gubitke od oko 70 mrtvih vojnika.

Delovi 11. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbili neprijateljsku kolonu koja je nadirala iz Doboja prema Teslicu i naneli joj gubitke od 25 mrtvih i 10 zarobljenih vojnika, a zaplenili 15 pušaka, 1.500 metaka i ostalu ratnu opremu.

- 7 jul — Kod s. Crljivice (blizu Drvara), delovi 39. divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali neprijateljsku kolonu jačine 150 vojnika i 20 kola, te joj naneli gubitke od 15 mrtvih i 20 ranjenih vojnika (a sami imali 3 ranjena borca) i zaplenili 5 konja i nešto ostale ratne opreme.
- 7 s\ jul — Na ž. st. Poljice (na pruzi Hum — Gabela) 5. bataljon 10. hercegovačke udarne brigade 29 udarne divizije NOVJ u kratkoj borbi razbio 1. četu 1. bataljona domobranske 9. posadne brigade i zaplenio 2 mitraljeza, 5 p. mitraljeza, 00 pušaka, 2 minobacača sa 300 mina i 20.000 pušanih metaka. Istovremeni napad dva bataljona Južnohercegovačkog NOP odreda na susednu ž. st. Jasenica-Lug nije uspeo.
- fiO. jul — Jedinice 11. udarne divizije NOVJ napale Teslić, Tešanj i Jelah, ali su zauzele samo Teslić. Ta mesta je branio domobranski 0. lovački puk. koji je pretrpeo gubitke od 75 mrtvih i 370 zarobljenih vojnika. Zaplenjeno: 2 topa, 9 minobacača, 15 mitraljeza, 20 p. mitraljeza, 15 automata, 300 pušaka, 400 000 metaka, 2 radio-stanice, 100 konja i mnogo ostale ratne opreme. Uništena je električna centrala i porušen je most na r. Usori. Gubici jedinica NOVJ: 9 mrtvih i 30 ranjenih boraca.
- Treća proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« napala na s. Sujicu (kod Livna) koju su branili nemački vojnici, domobrani i četnici (oko 240 vojnika). U borbi je neprijatelj pretrpeo gubitke od 30 mrtvih, dok je 3. brigada imala 3 mrtva i 8 ranjenih boraca.
- Udarne grupa 13. krajiške udarne brigade 39. divizije NOVJ napala Stab četničkog srednjobosanskog korpusa u Mrkonjić-Gradu. Tom prilikom je poginulo 10 četnika i 3 oficira (među kojima i načelnik štaba korpusa) a ranjeno 5 četnika i 1 oficir. Udarne grupa je imala 1 mrtvog i 6 ranjenih.
- 9 jul — Jedanaesta krajiška udarna brigada 4. udarne divizije NOVJ zauzela Kozarac (kod Prijedora) koji su branile ustaše. U borbi je poginulo 206 a ranjeno 58 ustaša, dok je 11. brigada imala 8 mrtvih i 16 ranjenih boraca.
- U Cazinskoj krajini izašao prvi broj lista »Bratstvo«. Izdavao ga je Stab Unske operativne grupe 4 korpusa NOVJ.
- 10 jul — U s. G. Podgracima (kod Bos. Gradiške), u prisustvu 430 delegata, završila dvodnevni rad II okružna konferencija USAOJ-a za Kozaru.
- Delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbili napad neprijatelja koji je nadirao od Ljubije ka Tromedi i naneli mu gubitke od 10 mrtvih i 12 ranjenih vojnika (a sami imali 1 mrtvog i 1 ranjenog borca).
- 10 11 jul — tz Gacka četnička Gutačka brigada, oja' na 2. bataljonom 370. puka nemačke 369. legionarske divizije i 3. mitraljeskim bataljonom domobranske 9. posadne brigade, izvršila ispad da bi zauzela prevoj Kobilju glavu i greben pl. Somine. Sutradan je U. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ protivnapadom odbacila neprijatelja na polazne položaje. Po nepotpunim podacima neprijatelj je imao 10 mrtvih i 39 ranjenih, a jedinice NOVJ (s komandama mesta Gacko i Golija) — 11 mrtvih, 18 ranjenih i 10 nestalih boraca.
- IJ ml — Kód Lipe (na putu Bos. Petrovac — Bihać) 8 krajiška udarna brigada 4. udarne divizije NOVJ napala neprijateljsku kolonu jačine 300 vojnika sa 19 kamiona, te joj nariela gubitke od 180 mrtvih i 90 ranjenih vojnika i uništila 19 kamiona. Brigada je imala 6 mrtvih i 7 ranjenih boraca.
- Jedinice II. udarne divizije NOVJ, posle dvodnevne borbe, razbile i potisle neprijatelja koji je jačim snagama nadirao iz Doboja prema Teslicu i Tešnju i nanele mu gubitke od oko 150 mrtvih i ranjenih vojnika.
- Na putu Prijedor — Kozarac glavnina 11. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napala neprijateljsku kolonu i nanela joj gubitke od oko 57 mrtvih i 65 ranjenih (a sama imala 3 ranjena borca).
- 13 1"1 — Glavnina nemačke 369 legionarske divizije, četnički Nevesinjski i Trebinjski korpus. 3. bataljon nemačkog 4. puka »Brandenburg« i 3. bataljon domobranske 9. posadne brigade (ukupno oko 10 000 vojnika) otpočeli snježničko-trusinsku operaciju s ciljem

- da razbiju 29 udarnu diviziju 2. udarnog korpusa NOVJ u istočnoj Hercegovini. Divizija je, u sedamnaestodnevnim odbrambenim borbama, počesnim tučenjem razbila tri nemačka bataljona i udarom dve brigade u leđa glavne kolone slomila napad neprijatelja. Neprijatelj je imao 510 mrtvih, oko 800 ranjenih, 88 zarobljenih i više prebeglih vojnika; a 29. divizija — 40 mrtvih, 104 ranjena i oko 80 nestalih boraca. Zaplenjeno: 3 topa, 7 minobacača. 20 p. mitraljeza, 8 radio-stanica i velike količine municije i opreme.
- Kod Karanovca (blizu Banje Luke) 3. bataljon 13. krajiške udarne brigade 39 divizije NOVJ srušio most na r. Vrbasu (00 m dužine)
14. jul — Delovi 12. i 13. hercegovačke udarne brigade 29. udarne divizije NOVJ na pl Trusini i Sniježnici (kod Nevesinja) razbili ojačani dopunski bataljon nemačke 360. legionarske divizije i zaplenili velike količine municije i borbenu zapovest za sniježničko-trusinsku operaciju.
- HI 15. jul — Tri bataljona 2. dalmatinske proleterske udarne brigade Primorske operativne grupe zauzeli Lastvu i odbacili delove četničke Trebinjske brigade i 369. puka nemačke 36). legionarske divizije u Trebinje. Sutradan su sprečili intervenciju jačih neprijateljskih delova. Neprijatelj je imao 32 mrtva i oko 20 ranjenih.
15. jul — Između s. Sujice i Livna nemačke jedinice napale na položaje 3. proleterske (ličke) udarne brigade 6. proleterske divizije NOVJ Nikola Tesla* i posle jednodnevne borbe zauzele pl. Cincar i V. i M. Ko2jak.
- U blizini Bos. Petrovca Drvarsko-petrovački NOP odred napao neprijateljsku kolonu jačine 40 kamiona i 7 tenkova, te joj naneo gubitke od 80 mrtvih i većeg broja ranjenih i uništio 15 kamiona. Odred je imao 1 ranjenog borca.
- Sesta krajiška brigada 4. udarne divizije NOVJ napala četnike U s. Gomjenici, proterala ih u Prijedor i nanela im gubitke od 30 mrtvih. Brigada je imala 4 ranjena borca.
- Na putu Jajce — D. Vakuf delovi 10. udarne divizije NOVJ iz zasede napali kolonu nemačkog puka "Brandenburg" (3 kamiona s vojnicima i jedna oklopna kola) i naneli joj gubitke od oko 8 mrtvih i 12 ranjenih vojnika.
- Na pruzi između s. Reljeva i s. Semizovca (kod Sarajeva) delovi 10 udarne divizije NOVJ minom uništili neprijateljski voz od 4 vagona.
- JC jul — Na položaju s. Končani — s. Dolac nemačke jedinice iz Livna napale 2. proletersku (ličku) udarnu brigadu 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla«, ali su posto oštre jednodnevne borbe, uz osetne gubitke, odbačene prema Livnu.
- 17 jul — Iz Tuzle, Zvornika i Kladjna otpočeo koncentričan napad nemačke 7. SS »Princ Eugen« i 13. SS divizije »Handžar«, 12. ustaške brigade, domobranske 8. brigade i četničkog Majevičkog i Ozrenskog korpusa ka Sekovićima u cilju razbijanja 3. i 12. udarnog korpusa NOVJ, zauzimanja slobodne teritorije u istočnoj Bosni i sprečavanja prodora glavnih snaga NOV.T u Srbiju. Posle desetodnevnih borbi neprijatelj je imao oko 1170 izbačenih iz stroja. Gubici delova 3. udarnog korpusa: 51 mrtav i 101 ranjen borac, a 12. udarni korpus je imao osetne gubitke. Zaplenjeno: 3 topa. 7 p. mitraljeza, 50 pušaka, 3 radio-stanice i 35 konja s komorom.
- Na putu između Prijedora i Kozarea 11. krajiška udarna brigada 4. udarne divizije NOV.T vodila osmočasovnu borbu protiv dva neprijateljska bataljona i nanela im gubitke od 124 mrtva i 114 ranjenih vojnika, dok je sama imala 4 mrtva i 15 ranjenih boraca.
- Prva vojvođanska brigada 16. udarne divizije 12. udarnog korpusa NOVJ, u borbi protiv ustaša, zauzela Lukavac (kod Tuzle).
- Sa aerodroma Osmaci (kod Zvornika) upućeno u Italiju na lečionje 100 ranjenika iz 3. udarnog korpusa NOVJ.
- IVU jul — Otpočeo napad delova 4. udarne divizije NOVJ na Ključ koji su branili nemački vojnici i ustaše. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 100 mrtvih i 108 zarobljenih.
- Glamočki NOP odred izvršio neuspeo napad na Livno koje su branili nemački vojnici i domobrani.
- Na pl. Trusini 12. i 13. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ konvergentnim noćnim protivnapadom razbilo Nevesenjsku borbenu grupu nemačko 369. legionarske divizije (oko dva i po bataljona) i odbacile je prema Nevesinju
- 18 jul — U s. Bijači (kod Ljubuškog), odlukom Oblasnog komiteta KPJ za Hercegovinu, od Ljubuške čete Neretvanskog NOP odreda formiran Ljubuški partizanski bataljon

1944. jul

BOSNA I HERCEGOVINA

jul 1944.

Sa prostorije Glamoč — Livno 6. proleterska divizija NOVJ »Nikola Tesla« otpočela marš za Srbiju (koji je trajao 40 dana i 40 noći).

1/7 jul

- Jedan bataljon nemačke 7 SS divizije »Princ Eugen« i po jedan bataljon 9. ustaške i domobranske 2. brdske brigade, napadom iz G. Vakufa, Rame i Konjica, zauzeli Prozor, potlснуvši 17. krajišku udarnu brigadu 10. udarne divizije NOVJ

Jedinice 11. udarne divizije NOVJ napale na Kotor-Varoš i nanele neprijatelju osetne gubitke, ali mesto nisu zauzele Gubici jedinica 11. divizije: 15 mrtvih i 50 ranjenih boraca.

20 jul

- Na pruzi Ilidža — s. Blažuj delovi Visočko-lujničkog NOP odreda uništili 3 vagona neprijateljskog voza. Poginulo je 14 a ranjena su 54 neprijateljska vojnika.

Nemačka 13. SS divizija Handžar- i četnici, posle trodnevnih borbi, odbacili 30 udarnu diviziju 12. udarnog korpusa NOVJ iz doline r. Spreče i ušli u Sekoviće. Delovi 27. i 16. udarne divizije NOVJ otpočeli protivnapade (koji su završeni 23. juhi), ali mesto nisu zauzeli. Zbog toga neuspeha Slab 3 udarnog korpusa NOVJ odlučio je da svoje jedinice prebaci na pl. Javor, odakle će dejstvovati prema Kladrnu i Vlasenici, a da se 12. udarni korpus NOVJ prebaci na levu obalu r. Krivaje, s tim da deo snaga uputi ka r. Bosni radi prihvata 6 proleterske divizije Nikola Tesla« i 11. udarne divizije NOVJ.

- Blizu s. Vukovića (kod Vlasenice) 16. muslimanska udarna brigada 27. udarne divizije NOVJ napala delove nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« Zbog nedostatka municije i zbog jakog protivnapada neprijatelja, ona se jiosle osmočasovne borbe povukla na Crkvine. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 80 izbačenih iz stroja Brigada je imala 4 mrtva i 26 ranjenih boraca.

- Na putu Ljubija — Stari Majdan delovi 4. udarne divizije NOVJ razbili kolonu nemačke 373. legionarske divizije (jačine tri čete) i naneli joj gubitke od oko 10 mrtvih i 22 ranjena, uz sopstvene gubitke od 2 mrtva i 4 ranjena borca.

- Na prostoriji Kraljevo polje (sada: Partizansko polje) — s. Malo Polje (kod Ilan-Pijeska) 20. romanijska udarna brigada 27. udarne divizije NOVJ otpočela četvordnevne odbrambene borbe protiv nemačkih jedinica i četnika. Neprijatelj je odbačen u Han-Pijesak. Brigada je imala 11 mrtvih i 11 ranjenih boraca.

21 jul

- Blizu s. Otoke (kod Bos. Krupe) delovi 4. udarne divizije NOVJ minirali prugu i uništili 3 vagona neprijateljskog voza. Poginulo je 12 a ranjeno 15 neprijateljskih vojnika.

- Delovi 10 udarne divizije NOVJ izvršili demonstrativan napad na Prozor.

21/22. jul

- Jedanaesta brigada 4. udarne divizije NOVJ i Kozarski i Gradiško-lijevčanski NOP odred napali na Bos. Dubicu koju su branile ustaše. Napad nije uspeo zbog dolaska pojačanja neprijatelju. U borbi je izbačeno iz stroja oko 150 ustaša. Brigada je imala 2 mrtva i 18 ranjenih boraca.

22. jul

- Jedinice Unske operativne grupe 4. korpusa NOVJ otpočele napad na ustaško uporište u s. Pećigradu. U borbama do 24. jula neprijateljska pojačanja iz Cazina su uspela da prodru u Pećtgrad i da se sa posadom posle toga izvuku prema Cazinu.

22/23. jul

- Jedinice 11. udarne divizije NOVJ napale na Tešanj koji su branili nemački vojnici i domobrani. U borbi je poginulo 25 neprijateljskih vojnika i zarobljeno je 300 domobrana. Zaplenjeno: 3 minobacača, 5 mitraljeza. 9 p mitraljeza, 250 pušaka i velika količina municije i ostale ratne opreme

23 jul

- Pet bataljona Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ, u cilju rastećenja 29. udarne divizije NOVJ. napali delove nemačke 369. legionarske divizije i četničke Trcbinjske i Grahovske brigade i posle dvodnevni borbi odbacili ih s linije Lastva — Zupcl — Mrcine u Trebinje, Grudu i Herceg-Novi. Neprijatelj je imao 31 poginulog, 45 ranjenih i 30 zarobljenih vojnika.

23 24. jul

- Na pl. Motajicu se prebacila iz Slavonije 21. udarna brigada 28. udarne divizije NOVJ, namesto 11. udarne divizije NOVJ koja je upućena u Srbiju. Brigada je dobila zadatak da taj kraj očisti od četnika.

- Dvadeseta romanijska udarna brigada i jedan bataljon 19. brigade 27. udarne divizije NOVJ napali na Han-Pijesak i s. Japage koje su branili nemački vojnici i četnici.

24. jul

- Kod s. Veleševa i s. Klokotovca (na putu Ključ — Mrkonjić-Grad) Ribnički NOP odred napao nemačko-ustašku kolonu i naneo joj gubitke od oko 60 mrtvih vojnika

- Na putu s. Vrtoće — Bos. Petrovac delovi 4 udarne divizije 5. udarnog korpusa NOV.I iz zasede napali neprijateljsku kolonu i naneli joj gubitke od 10 mrtvih, 20 ranjenih i 1 zarobljenog vojnika (a sami imali 5 ranjenih boraca). Zaplenjeno je 5 pušaka i nešto druge ratne opreme.
- 25 jul — Kod s. Zuglića (na pruzi Ostrožac — Konjic) delovi 10. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOV.I minom srušili nemački voz i uništili lokomotivu i 4 vagona. Poginulo je 12 a ranjena su 22 vojnika.
- 27 jul — Jedinice 11. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOV.I vodile borbu protiv jačih neprijateljskih snaga koje su od Maglaja prodrle do s. Vručice. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 50 mrtvih vojnika.
- Jedinice 10. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ izvršile demonstrativan napad na Ostrožac i s. Bradinu (kod Konjica), ubile 4 i ranile 21 neprijateljskog vojnika i zaplenile 2 puške i manje količine ostale ratne opreme.
- Naredbom Štaba 5. udarnog korpusa NOVJ. pri 10. udarnoj diviziji NOVJ formiran I artiljerijski divizion.
- 28. jul — Sedma krajiška udarna brigada 10. udarne divizije NOVJ posle višečasovne borbe zauzela G. Vakuf koji su branili delovi nemačke 7. SS divizije «Princ Eugen», dve čete domobrana i ustaša (ukupno oko 500 vojnika). U borbi je neprijatelj pretrpeo gubitke od 24 mrtva, 60 ranjenih i 6 zarobljenih vojnika, dok je 7 brigada imala 3 mrtva i 12 ranjenih boraca. Zaplenjeno: 2 protivtenkovska topa, 4 minobacača, 6 p. mitraljeza, 35 pušaka, 4 tromblonske puške, 1 automat, 2 pištolja, 6 radio-aparata. :t telefona. 400 pari odela, 500 pari cipela, veća količina kancelarijskog materijala i druga ratna oprema.
- Na Palošnici (kod Zepča), posle neuspelog prelaska i Bosne između s. Begovog Hana i Zepča jedinice 11. udarne divizije NOV.T otpočele četvorodnevne oštre borbe protiv delova nemačke 7. SS divizije «Princ Eugen» Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 15 mrtvih i 49 ranjenih vojnika, dok su jedinice 11. divizije NOVJ imale 3 mrtva i 13 ranjenih boraca.
- Na pruzi Sarajevo — Konjic delovi 10. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ minom srušili neprijateljski voz i uništili lokomotivu i 7 vagona Poginula su 22 a ranjeno je 18 neprijateljskih vojnika.
- Naredbom Štaba 5. udarnog korpusa NOVJ. od Kozarskog, Gradiško-lijevčanskog i Timarskog NOP odreda formirana Kozarska grupa NOP odreda.
- 28/29 jul — U pokretu iz srednje Bosne za Srbiju. 6. proleterska divizija NOVJ «Nikola Tesla», uz prihvat 16. udarne divizije NOVJ, forsirala r. Bosnu na odseku s. Begov Han — s. Nemila. Pri forsiranju je vodila borbu protiv jedinica nemačke 7. SS divizije «Princ Eugen» i nanela im gubitke od oko 150 mrtvih. Gubici divizija NOVJ bili su oštrni.
- 29. jul — Treća udarna brigada 36. udarne divizije NOVJ zauzela Olovo koje su branili ustaše i delovi nemačke 13. SS divizije «Handžar». Uništila je lokomotivu i više vagona.
- Trideset osma udarna divizija NOVJ zauzela Kladanj koji su branili ustaše i delovi nemačke 13. SS divizije «Handžar».
- Jedinice nemačke 7. SS divizije «Princ Eugen» i četnici odbacili delove 27. udarnog divizije NOVJ i ušli u Vlasenicu, a iz Šekovića se prebacili na desnu obalu r. Drinjače. nadirući prema položajima jedinica 3. udarnog korpusa NOVJ.
- U rejonu s. Lukavca (kod Nevesinja), udarom u leđa, dve brigade 29. udarne divizije NOVJ, uz sadejstvo dva bataljona sa fronta, razbile nemačko-četničku nevesinjsku borbenu grupu (jačine oko 2000 vojnika).
- Jedinice 11. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbile pokušaj prodora nemačkih jedinica iz Kotor-Varoši ka s. Maslovarama. Neprijatelj je imao oko 40 vojnika izbačenih iz stroja.
- Blizu s. Pepelara (kod Zenice) 1. proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ «Nikola Tesla» i delovi 16. udarne divizije NOVJ vodili žestoku borbu protiv delova nemačke 7. SS divizije «Princ Eugen» i četnika. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 80 mrtvih i ranjenih.
- 31 Jul — Kod s. Rame i s. Raštelice (na pruzi Sarajevo — Mostar) delovi 10. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ srušili dva neprijateljska voza i uništili 2 lokomotive i 6 vagona Poginula su 3 a ranjeno je 14 neprijateljskih vojnika

- Jul*
- Pri Štabu 5. udarnog korpusa NOVJ formiran Veterinarski odsek.
 - Kod s. Ališića (između Prijedora i San. Mosta) udavio se u r. Sani komandant bataljona 11. krajiške NOU brigade Branko Popović, narodni heroj.

CRNA GORA

- 1/2. jul*
- U dolini r. Limu jedinice 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbile jak napad delova nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen . delova nemačke 21. SS legionarske divizije »Skenderbeg« i pripadnika muslimanske milicije iz rejona Rožaja i Bilioni. Gubici neprijatelja: 83 poginula i oko 120 ranjenih. Zaplenjeno: protivtenkovski top, minobacač, 3 mitraljeza, 1 radio-stanica i druga ratna oprema. Gubici 2. divizije: 5 poginulih i 15 ranjenih boraca.
- 2. jul*
- U s. Obrovu (kod Bijelog Polja) delovi 5. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ napali neprijatelja i naneli mu gubitke od oko 20 mrtvih i ranjenih. Brigada je imala 1 mrtvog i 5 ranjenih boraca.
- 2/3. jul*
- Na položajima blizu Pljevalja jedinice 5 udarne divizije NOVJ protivnapadom odbacile nemačke snage u Pljevlja. Neprijatelj je imao 10 mrtvih i ranjenih vojnika.
- 3. jul*
- Na položaju Vežešnik delovi 9. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ odbili napad nemačkih vojnika i četnika s pravca Podgorice (sada: Titograd). Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 45 mrtvih i više ranjenih.
- C jul*
- U s. G. Trepći (kod Nikšića) formiran Izviđački bataljon 2. udarnog korpusa NOVJ, uglavnom od ljudstva Lovćenskog NOP odreda.
 - U Baru nemačke vlasti streljale 6 omladinaca.
- " jul*
- U Risnu nemačke vlasti streljale 7 talaca.
- I" jul*
- Kod s. Bate Cucke (na putu Cetinje — Grahovo) Izviđački bataljon 2. udarnog korpusa NOVJ, posle višerasovne borbe, uništio nemačko-četničku posadu. Poginulo oko 20 i zarobljeno 11 nemačkih vojnika i poginulo 25 četnika. Gubici Izviđačkog bataljona: 3 mrtva i 3 ranjena borca. Zaplenjeno: 4 mitraljeza, 4 automata. 50 pušaka, 5 revolvera i veća količina municije i druge ratne opreme.
- 13 jul*
- U Kolašinu otpočelo III zasjedanje ZAVNO-a Crne Gore i Boke. Na ovom zasjedanju, koje je trajalo tri dana, ZAVNO je pretvoren u Crnogorsku antifašističku skupštinu narodnog oslobođenja (ČASNO), koja je donela odluku da Crna Gora, kao ravnopravna federalna jedinica, uđe u Demokratsku Federativnu Jugoslaviju. Izabrano je Predsedništvo ČASNO-a.
 - U Kolašinu održana proslava trogodišnjice ustanka naroda Crne Gore i Boke. Na svečanosti je 5. crnogorskoj udarnoj brigadi 3. udarne divizije NOVJ saopštena odluka vrhovnog komandanta NOVJ Josipa Broza Tita o njenom ponovnom proglašenju za proletersku.
- 16. jul*
- U Kolašinu, na sastanku građana predstavnika ČASNO-a i jedinica NOVJ, osnovan NO front Crne Gore i Boke. Tada je izabran i Glavni odbor NO fronta.
- 18 jul*
- Da bi sprečile prodor divizija NOVJ u Srbiju, nemačke jedinice (21. SS legionarska divizija »Skenderbeg«, jedan puk 7. SS divizije i »Princ Eugen«, borbene grupe »Stripcl« i »Bendl«, legija »Krempler«, dva bataljona puka »Brandenburg«, delovi 5. motorizovanog policijskog puka) preduzele operaciju protiv jedinica 2. udarnog korpusa NOVJ na teritoriji Andrijevice i Berana (sada: Ivangrad) tzv. andrijevičku operaciju LI borbama, koje su trajale do 26. jula, razbijena je 21. SS divizija »Skenderbeg«, kojoj su naneli gubici od oko 900 mrtvih, više ranjenih i preko 200 zarobljenih. Plen: 2 topa, 14 minobacača, 38 mitraljeza i p. mitraljeza, 350 pušaka, vagon municije, jedna pukovska zastava i mnogo druge opreme. Oborena su 2 neprijateljska aviona, a uništeno je 14 vozila i nekoliko radionica. Tom prilikom oslobođeno je 60 na smrt osuđenih simpatizera NOP-a. Gubici jedinica NOVJ bili su srazmerno mali.
- 19. jul*
- Na položaju Velji krš delovi 5. proleterske (crnogorske) udarne brigade 3. udarne divizije NOV.T napali delove nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« 1 odbacili ih ka Andrijevici. Međutim, protivnapadom jačih neprijateljskih snaga ponovo je zauzet Velji krš.
- Sedamnaest nemačkih aviona bombardovalo Berane (sada: Ivangrad). Poginulo je više stanovnika.

20. jul — Dolazeći od Peći. Plava i Rožaja, jake snage nemačke 21. SS divizije »Skenderbeg« i 14. puka 7. SS divizije »Princ Eugen«, u borbi protiv 3. udarne divizije NOVJ. zauzeli Andrijevicu.
- U Cetinju nemačke i četničke vojne vlasti streljale 10 pripadnika NOP-a.
23. jul — Na Lazinama (kod Danilovgrada) četnici streljali 48 članova SKOJ-a
24. jul — Na položajima s. Ubil — s. Vrbanjo (kod Risna) 1. i 2. bokeljski bataljon Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ i 4. bataljon t. crnogorske udarne brigade napali četnike i nemačke vojnike, te zarobili oko 30 četnika i zaplenili 30 pušaka, 2 mitraljeza, 2 p. mitraljeza i drugu opremu. Gubici jedinica NOVJ: 2 poginula borca.
- Jedinice 9. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ. posle višsodnevnih borbi protiv nadmoćnih snaga nemačke 21. SS divizije »Skenderbeg«, oslobodile Andrijevicu. Zaplenjeni su top. mitraljez i 7 sanduka municije.
25. jul — Dva bataljona 4. proleterske (crnogorske) udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ zauzeli s. Murinu (kod Plava).
28. jul — Iz šireg rejona Berana (sada: Ivangrad), posle prikupljanja i svestranih priprema. počeo prodor Operativne grupe divizija NOVJ (2. proleterske, 5. i 17. udarne divizije) u Srbiju.

HRVATSKA

1. jul — U Istri je izašao prvi broj lista »Jedinstvo mladih« (izdavao ga Oblasni odbor USAOH-a za Istru).
- Kod s. Cenkova (blizu Đakova) nemačke i ustaške snage (jačine oko 3000 vojnika) potisle delove 12. divizije NOVJ i prodrle u s. Paku.
- U s. Slobodnoj Vlasti (kod Đakova), u borbi protiv nemačkih vojnika, poginuo komandant 18. brigade 12. divizije NOVJ Nikola Miljanović Karaula, narodni heroj.
- Jedinice Diljskog NOP odreda i delovi 1. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ porušili železničku prugu Beograd — Zagreb između Slav. Broda i s. G. Vrbe na 72 mesta.
2. jul — Na železničkoj pruzi Zagreb — Karlovac delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili tri ustaško-domobranska oklopna voza, te uništili dve lokomotive i 15 vagona
- Saveznička avijacija (u dva naleta sa 40 aviona) bombardovala Slav. Brod, Novu Gradišku i Vinkovce.
4. jul — U s. Ličkom Petrovom Selu (kod Bihaća) jedinice 1. brigade 35. divizije NOVJ napale posadu 8. ustaškog bataljona i zauzele selo.
- Druga brigada »Matija Gubec« 32. divizije NOVJ napala Novi Marof, zatim se, posle tročasovne borbe protiv ustaško-domobranske posade, povukla.
- U s. Vagancu (kod Slunja) jedinice 4. brigade 7. udarne divizije NOVJ napale ustašku posadu, ali se, posle žestokih borbi, morale povući zbog dolaska neprijateljskih pojačanja.
5. jul — Na železničkoj pruzi Zagreb — Karlovac delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili dva ustaško-domobranska oklopna voza, te uništili 2 lokomotive i 12 vagona.
- Četiri nemačka bataljona (iz 7. SS, 369. legionarske i 118. lovačke divizije) otpočeli napad iz s. Aržana i Sinja protiv jedinica 20. divizije NOVJ i Mosorskog i Dinarskog NOP odreda na pl. Knmešnici. Jače borbe su vođene južno od s. Voštana, kod s. Gale i na liniji s. M. Knežica — s. Glj-tv do 8. jula. a zatim se neprijatelj povukao u polazne rejone
- Kod s. Lukača i s. Kolca nemačke, ustaške i mađarske snage (jačine 620 vojnika) iz Virovitice i Barča napale jedinice Bilogorskog NOP odreda. Posle četvoročasovne borbe neprijatelj je odbačen u polazne garnizone.
- Jul p. — Po naređenju Štaba 4. korpusa NOVJ formiran artiljerijski divizion 7. udarne divizije NOVJ.

- 5 6. jul — Delovi 1. udarne brigade »Vasilj Gaćeša«, artiljerijskog divizionu i inženjerijske čete 7. udarne divizije NOV.T porušili železničku prugu Sunja — Kostajnica na 34 mesta i prekinuli tt veze na dužini od 3 km.
- Između s. Starog Topolja i s. Andrijevacu jedinice Diljskog NOP odreda i delovi I. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ porušili prugu Beograd — Zagreb na 56 mesta.
- Jedinice 17. udarne brigade 28. udarne divizije NOVJ napale I. udbreg, u kome se branilo oko 750 ustaša. Posle vrlo oštre borbe uz vlastite gubitke od 99 mrtvih i 66 nestalih boraca, one su se povukle. Poginuo je i komandant 3. bataljona 17. NOU brigade Mojica Birta Zec, narodni heroj.
6. jul — GS NOV i PO za Hrvatsku izdao uputstvo o organizaciji saobraćajnog odseka i njegovih organa u korpusnim vojnim oblastima.
- Naredbom GS NOV i PO za Hrvatsku proglašena udarnom brigada »Franjo Oguilnac Seljo«.
- Naredbom GS NOV i PO za Hrvatsku pohvaljene jedinice 12. divizije NOVJ za pokazanu borbenost i postignute uspehe prilikom borbi u istočnoj Slavoniji u vremenu od 12. do 22. juna 1944.
7. jul — Jedinice 18. brigade 12. divizije NOVJ zauzele neprijateljsko uporište s. Jakšlc (kod Slav. Požege) koje je branilo oko 460 nemačkih vojnika i domobrana. Porušeni su svi bunker i zgrade koje je neprijatelj koristio za odbranu.
- Između s. Hrsova i s. Crkvene (na pruzi Križevci — Bjelovar) 2. brigada 33. divizije NOVJ porušila prugu na 52 mesta i most.
8. jul — Kod s. Trnovca i s. Širokog Sela (blizu Križevaca) jedinice 32. divizije NOVJ i 1. zagorske NO brigade napale na nemačke i ustaško-domobranske snage iz s. M. Mučne i s. Miličana. Neprijatelj se, pod zaštitom mraka, povukao u pravcu s. Pavlin-Kloštra.
- Saveznička avijacija, u dva naleta, bombardovala ložionicu u Novskoj i železničku stanicu. Oštećeno je 5 lokomotiva.
9. jul — U rejonu s. Ribnik — s. Budak — s. Široka Kula — Perušić 35. divizija NOVJ, uz podršku savezničke avijacije, napala na 4. ustašku brigadu i delove domobranske 3. posadne brigade, te ih odbacila zapadno od komunikacije Otočac — Gospić i zauzela pomenuta mesta.
10. jul — Na području Zumberka otpočeo sedmodnevni napad 1. i 4. puka nemačke 1. kozačke konjičke divizije, delova nemačkog 1. lovačkog rezervnog puka, 3. ustaške brigade i domobranske 2. posadne brigade protiv jedinica 8. udarne i 34. divizije 4. korpusa NOVJ i delova 15. divizije 7. korpusa NOVJ. U borbama do 16. jula neprijatelj je popalio i opljačkao mnoga sela na slobodnoj teritoriji Zumberka i zauzeo Metliku, ali se zbog velikih gubitaka povukao prema s. Krašiću i s. Ozlju.
- S linije Perušić — Gospić tri bataljona nemačke 392. legionarske divizije i pet bataljona 4. ustaške brigade napali na 35. diviziju NOVJ koja je u tom rejonu branila slobodnu teritoriju Like. Do 14. jula neprijatelj je potisnuo 35. diviziju i izbio na severnu i zapadnu ivicu Krbavskog polja, ali je toga dana protivnapadom prinuđen na povlačenje u polazne rejone.
- Jedinice 18. brigadu 12. divizije NOVJ zauzele uporište s. Kuzmicu (kod Slav. Požege). u kome se branilo 50 domobrana.
- Održana I sreska konferencija USAOH-a za srez Pulu. Prisustvovalo je oko 600 omladinaca i omladinki.
- II- jul — Kod s. Kinjačke (pored pruge Sisak — Sunja) 1. udarna brigada »Vasilj Gaćeša« i delovi Banijskog NOP odreda 7. udarne divizije NOVJ napali neprijateljske posade u bunkerima. Pošto su posadu jednog bunkera savladale a bunker porušile, jedinice NOVJ su se povukle, jer je neprijatelju stiglo pojačanje iz s. Blinjskog Kuta.
- Daruvarski NOP odred izvršio neuspeo napad na s. Badljevinu (kod Daruvara). Selo je branila jedna četa iz sastava domobranske 4. brdske brigade.
12. jul — Kod s. Jakšića, s. Golobrdca i s. Treštanovca (blizu Slav. Požege) nemački vojnici i ustaše iz Slav. Požege napali na jedinice 12. udarne i Osječke brigade 12. divizije NOVJ koje su osiguravale žetvu. Posle dvodnevni borbi, uz obostrane velike gubitke, neprijatelj se povukao u Slav. Požegu.

13. jul — Delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOV.I miniranjem srušili nemački transportni voz na železničkoj pruzi Bos. Novi — Bihač. Uništena je lokomotiva i 1 vagon, a 1 vagon je oštećen. Neprijatelj je imao oko 100 mrtvih i ranjenih vojnika i oficira.
- Prva udarna brigada 13. divizije NOVJ razbila ojačanu četu Dopunskog bataljona nemačke 392. legionarske divizije i zauzela Drežnicu
- U rejonu s. G. Križa, s. Topolovca i s. Pavlin-Kloštra nemačke i ustaško-domobranske snage (jačine oko 4000 vojnika) iz Bjelovara. Podravskeg Novigrada. Koprivnice i Križevaca napale 32. diviziju NOVJ i 1. zagorsku NO brigadu. Pod pritiskom tih snaga jedinice NOVJ su se povukle na pl. Bilogoru, u rejon s. Lipovog Brda i s. Rakitnice (kod Bjelovara).
- U rejonu D. Siubica — s. Pušća po naređenju Štaba 10. korpusa NOVJ, formiran Omladinski bataljon Zapadne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ.
- 13/14. jul — Između s. Gradeca i s. Vrbovca (kod Križevaca) jedinice 33. divizije NOVJ porušile železničku prugu na 190 mesta i dva mosta.
14. jul — U rejonu s. D. Dubrava, s. Mikašinić i s. Zatezala (kod Ogulina) 3. udarna brigada 8. udarne divizije NOVJ, posle jedanaestčasovne borbe odbila napad delova nemačke 392. legionarske divizije iz s. Generalskog Stola i s. Tounja i time omogućila prebacivanje ranjenika iz Zumberka na Kordun. Neprijatelj je imao 12 mrtvih i 8 ranjenih oficira i vojnika.
- Na železničkoj pruzi Zagreb — Sisak delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili dva neprijateljska transportna i jedan oklopni voz, te uništili 12 vagona i 3 lokomotive a 1 lokomotivu oštetili.
- Kod s. Kordića (blizu Metlike), u borbi protiv nemačkih vojnika, poginuo komandant 1. udarne brigade 8. udarne divizije NOVJ Miloš Kljajić, narodni heroj.
- Jake nemačke i ustaško-četničke snage (delovi 1. puka »Brandenburg«, 92. motorizovanog puka i 891. puka 264. pešadijske divizije, Izviđački bataljon 392. legionarske divizije, dve četničke brigade i delovi 7. ustaške brigade), koncentrisane na liniji Biograd — Benkovac — Skradin, izvršile napad na pet bataljona 19. divizije NOV.) u rejonu s. Stankovoi — s. Radošinovac, te ih potisnule u rejon s. Zatonja i s. Gačezeza i tu okružile. Sutradan su se ovi bataljoni, u/ osetne gubitke, po delovima probili u raznim pravcima, a glavnina se probila u Bukovicu.
- Jul p.p. — Izabran Okružni odbor NOF-a za Gorski kotar.
- Jul s. — Po naređenju Štaba 8. korpusa NOVJ formiran Vrlički NOP odred Grupe srednjodalmatinskih NOP odreda.
- Po naređenju Slaba 6. korpusa NOVJ, od Podravskeg bataljona formiran Podravski NOP odred Istočne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ.
- 15/16. jul — U Senju saveznički avioni bombardovali vojne objekte i potopili nemački parobrod »Slaviju« i jednu penišu.
16. jul — Kod s. Stare Rače, s. Drljanovca i s. Bulinca nemačke i ustaško-domobranske snage iz Bjelovara napale 32. diviziju NOVJ i 1. zagorsku NO brigadu, ali su ih ove jedinice. u sadejstvu sa Brodskom brigadom 28. udarne divizije NOVJ, odbacile u pravcu Bjelovara.
- Na železničkoj pruzi Zagreb — Sisak (između V. Gorice i s. Mraclina) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili neprijateljski transportni voz, te oštetili lokomotivu i 7 vagona.
- Na o. Krku izabran Sreski odbor NOF-a.
- Kod s. Sv. Ivana Zabno 1. brigada 33. divizije NOVJ porušila železničku prugu Križevci — Bjelovar na 86 mesta.
- Kod s. Lukovca delovi 15. ustaškog bataljona iz Podrav. Slatine napali 4. bataljon Omladinske brigade »Joža Vlahović«. te njega odbacili a selo popalili.
- Kod s. Trgovišća delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ i Zagrebačkog NOP odreda razrušili železničku prugu Zagreb — Varaždin na 56 mesta.
- 16/17. jul — Kod s. Repinca (između Zagreba i Križevaca) 2. brigada 33. divizije NOVJ porušila železničku prugu na 125 mesta i tri mosta.

17. jul
- U s. Stubljanima i na ž. st. G. Hrastovac (na pruži Kostajnica — Sunja) 1. udarna brigada »Vasilj Gaćeša« i 2. udarna brigada 7. udarne divizije NOVJ napale delove nemačke 1. kozačke konjičke divizije i domobranskog 5. brdskog puka. Posle tročasovne borbe brigade su zauzele ž. st. G. Hrastovac, a neprijatelj se povukao prema Sunji. Napad na s. Stubljanu nije uspeo, jer su neprijatelju došla pojačanja iz Kostajnice.
 - Kod s. Ostrošinaca (blizu Našica) jedinice Osječkog NOP odreda napale kolonu od 150 ustaša i nemačkih vojnika, ojačanu tenkovima. Posle kraće borbe partizani su se povukli u pravcu s. Podgorja.
 - Na liniji s. Cerovac — s. Granje — s. Sesvete — s. Buk (kod Slav. Požege) nemačke i ustaške snage (jačine oko 2000 vojnika) iz Pletcrnice i Slav. Požege napale 12. udarnu i Osječku brigadu 12. divizije NOVJ i Požeški NOP odred. Posle osmočasovne borbe, uz obostrane velike gubitke, neprijatelj je prinuđen na povlačenje u polazne garnizone. Time je omogućeno nesmetano obavljanje žetve u rejonu s. Bekleža, s. Poreča i s. Kule.
 - Druga brigada 35. divizije NOVJ napala 8. ustaški bataljon u s. Prijeboju (kod Titove Korenice) i odbacila ga ka s. Ličkom Petrovom Selu. Pokušaj ustaša, ojačanih dvema četama iz nemačke 373. legionarske divizije, da se od s. Plitvičkog Ljeskovca probiju u s. Prijeboj nije uspeo.
17. 18. jul
- U Mljetskom kanalu britanska motorna topovnjača MGB 659 i torpedni čamci MTB 649 i 670 napali nemački konvoj i potopili dva desantno-jurišna čamca, a teško oštetili jednu dvotrupnu penišu.
18. jul
- Jedinice 4. brigade 7. udarne divizije NOVJ, posle sedmočasovne žestoke borbe, zauzele ustaško uporište u s. Prijeboju (kod Titove Korenice). Neprijatelj je imao oko 160 vojnika izbačenih iz stroja.
 - Između s. Horvata i s. Zdenčine delovi Turopoljsko-posavskog NOP odreda i 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ porušili železničku prugu Zagreb — Karlovac na 14 mesta.
19. jul
- Na aerodromu Kurilovec (kod V. Gorice) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili slagalište avionskih bombi i drugog materijala. •
 - Delovi Dopunskog bataljona i četa iz 847. puka nemačke 392. legionarske divizije (jačine oko 800 vojnika) iz s. Krivog Puta, s. Jezerana i Brinja napali na Drežnicu, te je. posle borbi protiv 1. primorsko-goranskog NOP odreda, zauzeli.
 - Saveznička avijacija bombardovala železničku prugu Beograd — Zagreb i napadala neprijateljske transporte kod ž. stanica: Oriovac, Vrbova, D. Vrba, Garčin i Andrijevci.
 - Jedinice 18. brigade 40. divizije NOVJ napale na oko 250 nemačkih vojnika u s. Đakovačkoj Satnici (kod Đakova). Napad nije uspeo, jer je neprijatelju stiglo pojačanje iz Đakova.
20. jul
- U rejonu s. Brajakova Brda (blizu Karlovca) delovi Karlovačkog NOP odreda napali iz zasede delove 30. ustaškog bataljona iz s. D. Stative i posle dvočasovne borbe odbacili ih u polazni garnizon.
21. jul
- Između s. Križa i Ivanić-Grada 2. brigada 33. divizije NOVJ porušila prugu Beograd — Zagreb na 203 mesta.
 - Sa o. Visa se iskrcao u uvalu Potomje na poluostrvu Pelješcu 4. bataljon 1. dalmatinske udarne brigade 26. divizije NOVJ. postavio zasedu u rejonu s. Kuna — s. Oskorušno i zarobio 43 a ubio 12 nemačkih vojnika. Bataljon je imao 1 mrtvog i 5 ranjenih boraca.
- 21/22. jul
- Druga brigada 33. divizije NOVJ izvršila neuspeo napad na s. Kloštar Ivanić (kod Ivanić-Grada), u kome se branilo 350 ustaša.
 - Između Virovitice i s. Suhopolja delovi Bilogorskog NOP odreda i 1. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ srušili most i na 75 mesta porušili prugu.
22. jul
- U s. Brdanima (kod Sunje) 1. udarna brigada »Vasilj Gaćeša« i delovi 2. udarne i 3. brigade 7. udarne divizije NOVJ napali ustaše i domobrane. Posle dvočasovne borbe jedinice NOVJ su se povukle prema s. M. i V. Gradusima i s. Starom Selu. Uništena su 2 bunkera i 1 je oštećen. Porušena je pruga Sunja — Sisak na 10 mesta i 1 most na toj pruži. Zaplenjeno je 20 pušaka, 1 p. mitraljez. 1 minobacač. 20.000 metaka i druga oprema. ^

- Jedinice 35. divizije NOVJ uz sadejstvo savezničke avijacije, napale na ojačani 3. bataljon 846. puka nemačke 392. legionarske divizije i 19. ustaški bataljon koji su u rejonu Cudinog klanca, s D. i G. Babinog Potoka, s. Vrhovina, s. Crne Vlasti obezbedivali komunikaciju Otočac — Bihać. Neprijatelj je odbačen iz Vrhovina, Crne Vlasti, D. Babinog Potoka i obližnjih visova, ali je on, zbog kratkog dejstva avijacije i zbog pristiglih mu pojačanja iz Otočca, povratio izgubljene položaje.
- 23. jul. — Iz zasede kod s. Bulića (na putu Benkovac — s. Bribirske Mostine) 3. bataljon 5. dalmatinske udarne brigade 19. divizije NOVJ uništio 5 neprijateljskih kamiona, 3 motocikla i 1 haubicu.
- Jedinice 9. i 20. divizije NOVJ zauzele s. Vrliku i više sela u Vrličkoj krajini i Cetinskoj dolini koje su branile jake četničko-ustaške snage.
Na oslobođenoj teritoriji Istre otpočela I oblasna konferencija AF2-a za Istru. Konferenciji je prisustvovalo 1500 žena iz čitave Istre, zatim delegati iz Slovenije, Trsta i Hrvatskog primorja, kao i predstavnici Glavnog odbora AFŽ-a za Hrvatsku. Konferencija je završena 25. jula.
- 24. jul — Iz s. Zrmanje, s. Padena, Obrovca i Benkovca otpočeo napad nemačkih i ustaško-četničkih snaga na jedinice 19. divizije NOVJ u Bukovici. Posle jednodnevnih borbi jedinice NOVJ su se povukle na pl. Velebit i u rejon s. Krupe, s. Dubokog Dola i s. Turovca.
- 25. jul — U Delnicama, po naređenju Štaba 11. korpusa NOVJ, formirana nova 3. brigada 13. divizije NOVJ. (Ranija 3. brigada 13. divizije NOVJ je 16. VI 1944. preimenovana u 2. brigadu 35. divizije NOVJ.)
- Kod ž. stanica D. Vrba, Slav. Brod, Ivankovo, Mikanovci. Vrpolje saveznička avijacija bombardovala železničku prugu Beograd — Zagreb i neprijateljske transportne vozove. Uništene su 4 lokomotive i 6 vagona.
- Između s. Našičke Breznice i s. Jelisavca (na pruži Našice — Osijek) delovi 1. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ miniranjem srušili dva teretna voza. Uništene su 2 lokomotive i 6 vagona.
- Jedinice Podravskog NOP odreda 6. korpusa NOVJ zauzele s. Zdence (kod Našica), u kome se branilo oko 350 ustaša.
- U s. Rastovcu (kod Daruvara) otvorena Češka narodna škola.
- 26. jul — Saveznička avijacija bombardovala železničku prugu Beograd — Zagreb i neprijateljske transporte kod ž. stanica: Banova Jaruga, Lipovljani, Rajić i Popovača. Uništeno je 12 lokomotiva i više vagona.
- 27. jul — Između s. Mahičnog i Karlovca delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaški oklopni voz. te uništili lokomotivu i 1 vagon.
- Kod s. Humljana (blizu Podrav. Slatine) oko 300 ustaša iz s. Cačinaca napalo na 2. bataljon Omladinske brigade »Joža Vlahović«. Bataljon se povukao u pravcu s. Krasковиća.
- 28. jul — Sa odseka s. Zegar — s. Ervenik 19. divizija NOVJ odbacila nemačko-četničke snage ka s. Obrovcu, Benkovcu i s. Pađenama. Time je cela Bukovica ponovo oslobođena.
- 29. jul — Oko 20 nemačkih aviona, sa oko 80 bombi, bombardovali Glinu. Poginulo je 9 a ranjeno 15 lica; porušeno je nekoliko kuća.
- Kod o. Ista, posle kraće borbe, jedinice 2. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ zarobile nemački trgovački naoružani brod »Feliče«. Poginuli su 1 nemački oficir, 1 podoficir i 3 ustaše, a zarobljeni su 1 oficir, 7 podoficira i 3 vojnika. Zaplenjeno je 54.463 kg raznih namirnica.
- U s. Majuru (kod Kostajnice) 3. brigada 7. udarne divizije NOVJ napala 2. bataljon domobranskog 5. brdskog puka ali se posle dvočasovne borbe povukla.
- 29/30. jul — Jedinice 18. brigade 40. divizije NOVJ zauzele s. Ramanovce (blizu Slav. Požege), u kome se branilo oko 1200 domobrana, koji su se povukli prema Slav. Požegi.
- Jedinice Bilogorskog NOP odreda porušile 4 km železničke pruge Barč — Virovitica i 2 mosta.
- Kod o. Vira britanske motorne topovnjače MGB 662 i 660 i torpedni čamac MTB 634 potopili nemački motorni jedrenjak »Tritone« od 390 tona.

1944. jul

MAKEDONIJA

jul 1944.

30. jul — Saveznička avijacija bombardovala Slav, i Bos Brod i neprijateljske transporte na pruzi Beograd — Zagreb, kod ž. stanica: Mikanovci, Ivankovo, Đeletovci, Martinci i Kukujevci. U Slav. 1 Bos. Brodu bilo je 60 mrtvih i 60 ranjenih lica.
- Jedinice Moslavačkog NOP odreda, ojačane 1. srpskim bataljonom Istočne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ, zauzele domobransko uporište u s. Zbegovači (kod Banove Jaruge).
- Izabran Okružni odbor NOF-a za Baniju.
31. jul — Iz Knina. s. Kosova i iz Drniša nemačke snage (delovi 264. pešadijske divizije, 1. puk Brandenburg« i 92. motorizovani puk), ustaše i četnici, jačine oko 7500 vojnika, otpočeli koncentričan napad s ciljem da prodru u Vrliku i na pl. Kozjaku razbiju 20. diviziju NOVJ. Jedinice 20. divizije i 4. dalmatinska brigada 9. divizije NOVJ, na liniji Maglaj — zap. padine pl. Kozjaka — Oštra glavica — Crna glavica, pružile su jak otpor, ali su se pod pritiskom nadmoćnog neprijatelja morale povući ka pl. Dinari. Borbe su nastavljene do 2. avgusta, kada se neprijatelj povukao u polazne rejone a deo snaga zadržao u Vrliki.
- Između Zagreba i Banove Jaruge delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ miniranjem srušili dva neprijateljska transportna voza te uništili 2 lokomotive i 9 vagona i oštetili 5 vagona. Saobraćaj je bio obustavljen 34 časa.
- Na železničkoj pruzi Zagreb — Sisak između s. Mraclina i V. Gorice delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili nemački transportni voz, te uništili lokomotivu i 4 vagona i oštetili 6 vagona.
- Jul k. — Po naređenju Štaba 4. korpusa NOVJ rasformirana Grupa NOP odreda 4. korpusa NOVJ: borcima Kordunaškog i Plaščanskog NOP odreda popunjene jedinice 8. udarne divizije NOVJ, a Karlovački NOP odred potpao pocl komandu 34. divizije NOVJ.
- Jul — Po naređenju Štaba 4. korpusa NOVJ, na području ovog korpusa formirane dve aerobaze sa po jednom aerodromskom četom.
- Po naređenju Štaba 8 korpusa NOVJ formiran Dubrovački NOP odred Grupe južno-dalmatinskih otočkih NOP odreda.
- U Istri izišao prvi broj lista Istranka (izdavao ga Oblasni odbor AFZ-a za Istru).
- Po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku formirana 3. brigada narodne odbrane u Hrvatskoj.

MAKEDONIJA

- 5- jul — Kod s. Tabanovca (blizu Kumanova) diverzantska grupa Kumanovskog NOP odreda minirala prugu i oštetila lokomotivu i nekoliko vagona. Saobraćaj je bio prekinut 24 časa.
0. jul — U rejonu s. Drenova, s. Vozaraca i s. Dradnje bugarska vojska i policija iz Kavadaraca, Gradskog i Prilepa, uz podršku 4 aviona napale 2. makedonsku NOU brigadu Brigada ih je posle dvodnevne borbe odbacila ka Kavadarcima, oborivši 2 aviona, ubivši oko 60 neprijateljskih vojnika i uništivši 2 kamiona i 1 motocikl.
- <• jul — Bugarski sreski upravitelj u Negotinu predložio komandantu bugarskog 56. puka u Velesu (sada: Titov Veles) da se u Tikvešu mobiliše stanovništvo od 18 do 45 godina i uputi u radne bataljone i u rudnike, kako bi se onemogućila popuna jedinica NOVJ.
8. jul — Između Kavadaraca i Prilepa 1. bataljon 2. makedonske NOU brigade posekao 93 telefonska stuba a na putu Gradsko — Prilep uništio 1 most dužine 14 metara.
9. jul — Kod Debra 1. makedonska NOU brigada i 1. kosovsko-metohijska NOU brigada vodile vrlo ostru osmočasovnu borbu protiv delova nemačke 297. pešadijske divizije i balističkih snaga. Posle uličnih borbi one su oslobodil.' grad (sem kasarni), ali su ga morale napustiti zbog dolaska neprijateljskih pojačanja iz Struge. Neprijatelj je imao oko 160 mrtvih vojnika, a brigade — 20 mrtvih i 40 ranjenih boraca
12. jul — U Strumici usled provale, bugarska policija uhapsila veći broj članova KPJ i SKOJ-a.
- jul — Između Demir-kapije i s. Besvice delovi 2. makedonske NOU brigade otpočeli četvordnevno rušenje tt linija u dužini od 4 km.

1944. jul

SLOVENIJA

jul 1944.

16. jul — U rejonu s. Drenova (kod Prilepa) delovi 2. makedonske NOU brigade napali rudnik liskuna, zaplenili 31 puške i dosta municije, zapalili rudničke zgrade, uništili 2 kompresora i mašine za bušenje i delimično oštetili instalacije rudnika. Obezbeđenje rudnika se razbežalo.
17. jul — U rejonu s. Omorani (na pruži Prilep — Titov Veles) bugarske jedinice i policija veleškog garnizona napali 1 bataljon 2. makedonske NOU brigade. Bataljon se uveče, posle viščasovne borbe, povukao u pravcu Tikveša. Neprijatelj je imao 8 mrtvih i 15 ranjenih.
22. jul — Delovi 2. makedonske NOU brigade napali na oko 60 bugarskih vojnika koji su čuvali ergelu na poljoprivrednom dobru u Demir-kapiji. Poginulo je 15 bugarskih vojnika a zarobljena su četiri. Plen. 8 pušaka i konji iz ergele.
24. jul — Na Liscu (na pl. Plačkovići), od dela boraca 2 i 3. makedonske NOU brigade, Strumičko-devđelijskog (Plačkovičkog) NOP odreda i novodošlog ljudstva, formirana 4. makedonska NO brigada.
- Na Stracinu (kod Kumanova) 1. bataljon 3. makedonske NOU brigade iznenada napao položaje ojačanog bataljona bugarskog 53. pešadijskog puka i uspeo da s prvih položaja zbací jednu neprijateljsku četú. Zatim se, zbog jakog otpora nadmoćnog neprijatelja, povukao ka pl. Kozjaku. Neprijatelj je imao oko 30 mrtvih i ranjenih vojnika, a 1. bataljon — 1 mrtvog i 1 ranjenog borca.
- 24/25. jul — U rejonu s. Mlado Nagoričano — s. Klečevce 3. makedonska NOLI brigada (bez 1. bataljona) i Kumanovski NOP odred napali bugarske posade i naneli im gubitke od 20 mrtvih. 10 ranjenih i 5 zarobljenih vojnika. Iste večeri porušili su dva mosta na r. Pčinji i r. Petrošnici. Zaplenili su 2 minobacača, 3 mitraljeza i drugu ratnu opremu a zapalili 2 kamiona. Imuli su 3 mrtva i 8 ranjenih boraca.
28. jul — Treća makedonska NOU brigada napala na ž. sL Tabanovce (kod Kumanova) i oštetila stanična postrojenja.
29. jul — Delovi 2. makedonske NOU brigade napali ž. st. Klisuru (na pruži Đevđelija — Demir-kapija). Posle tročasovne borbe, pošto su bugarskoj posadi pristigla pojačanja, oni su se povukli, nanevši posadi gubitke od oko 15 mrtvih vojnika
30. jul — Treća makedonska NOU brigada porušila železničku prugu Kumanovo — Preševo na nekoliko mesta i oštetila dva železnička mosta.
- Jul k.** — Na kumanovsko-vranjskom području rasformiran Operativni štab koji je dotada planirao i koordinirao dejstva makedonskih, južnomoravskih i kosovskih jedinica na tom području.
- Jul** — CK KPM doneo odluku da se. umesto pet, formiraju četiri oblasna komiteta KPM.
- Poginuo partijsko-politički radnik iz Gostivara Panče Popovski, narodni heroj.

SLOVENIJA

1. jul — Jedinice 31. divizije NOVJ zauzele italijanska fašistička uporišta u s. Koritnici i Prangeru u dolini r. Bače. Poginulo je 38 i zarobljeno 30 italijanskih fašističkih vojnika. a zaplenjeno: 40 pušaka, 7 p. mitraljeza, 3 mitraljeza. 1 top i druga oprema.
2. jul — Jake nemačke snage iz Idrije i s. Sv. Lucije (sada: Most na Soči) otpočele protivnapad na jedinice 31. divizije NOVJ koje su napadale uporišta u dolini r. Bače. U teškim borbama kod s. Zelina, Ritavčevog vrha i s. Zakojce (kod Cerkna), sve do 4. jula, neprijatelj je odbačen u polazne garnizone.
- U rejonu s. Ilove Gore 4. slovenačka udarna brigada »Matija Gubec« i 15. slovenačka (Belokranjska) brigada 15. divizije NOVJ, posle teških borbi, odbacile neprijateljske kolone koje su iz s. Višnje Gore. s. St. Vida, V. Lašča i Grosuplja nadirale na oslobođenu teritoriju Suhe krajine.
4. jul — Naredbom Štaba 9. korpusa NOVJ formirano Tolminsko vojno područje, s komandama mesta: s. Kojsko. Tolmin i Kobarid
5. jul — Us. Ilovoj Gori 4. slovenačka udarna brigada »Matija Gubec« i 15. slovenačka (Belokranjska) brigada 15. divizije NOVJ, posle teških borbi odbacile nemačko-domobranske kolone koje su nadirale iz V. Lašča, Grosuplja i s. Višnje Gore na oslobođenu teritoriju Suhe krajine.

6. jul — Posle kraće borbe Kozjariski NOP odred 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzeo šand. st. u s. Slivnici (kod Celja), zarobio 11 žandarma i zaplenio 40 pušaka i 2 automata.
7. jul — GS NOV i PO za Sloveniju izdao jedinicama uputstvo o postupku s ratnim zarobljenicima i dezerterima iz neprijateljske vojske i o razmeni zarobljenika
- Posle kraće borbe 1. bataljon Kozjanskog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzeo nemačko žandarmerijsko uporište u s. Pišecu (kod Brežica), zarobio 12 žandarma i zaplenio 56 pušaka. 4 automata i ostalu opremu.
- Na pruži s. Višnja Gora — Grosuplje 9. slovenačka brigada 18. divizije NOVJ miniranjem razrušila železnički tunel Peščenik.
- Kod s. Trzinu (na putu Domžale — Ljubljana) delovi 6. slovenačke udarne brigade »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napali nemačku auto-kolonu i naneli joj gubitke od 35 mrtvih a zatim se, zbog brze intervencije neprijatelja, povukli na nove položaje.
- Prvi bataljon 13. slovenačke brigade Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ izvršio prepad na fabriku avionskih delova i topovskih čaura u Slov. Bistrici. Odlučnim napadom je savladano obezbeđenje fabrike a zatim su miniranjem uništeni strojevi. Nemačke jedinice su intervenisale s više pravaca, ali se bataljon bez gubitaka povukao.
8. jul — Na Prošekju (kod Trsta) delovi Južnoprimeorskog NOP odreda 9. korpusu NOVJ zarobili celokupnu posadu (36 italijanskih vojnika) protivavionske baterije i oštetili topove.
- Treći bataljon Kozjanskog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije, na putu Planina — Sevnica, napao nemačku žandarmerijsku posadu u uporištu s. Zabukovje, jačine 70 ljudi koja se premettala u Sevnicu. Posle kraće borbe neprijatelj je pobegao ka Sevnici, ostavivši svu komoru (zaplenjeno je 200 pušaka i druga oprema).
9. jul — Od minera 4. slovenačke udarne brigade »Matija Gubec« i 15. slovenačke (Belokranjske) brigade 15. divizije NOVJ formirana minersko-sabotažna grupa. Ona je upućena na železničku prugu Ljubljana — Trst sa zadatkom da je neprekidno i sistematski ruši.
- Kod s. Levpe (blizu Kanala) otpočele teške dvodnevne borbe 19. slovenačke brigade »Srečko Kosovel« 30. divizije NOVJ protiv jake nemačke kolone koja je nadirala iz doline r. Soče.
10. jul — Jedinice Idrijsko-tolminskog NOP odreda 9. korpusa NOVJ zauzele italijansko uporište s. Kamno (kod Kobarida), te 50 italijanskih vojnika zarobile i uputile u Italijanske partizanske jedinice.
- Patrola 3. bataljona Južnoprimeorskog NOP odreda 9. korpusa NOVJ miniranjem srušila prugu Gorica — Tržič. uništila lokomotivu i 12 %agona s ratnim materijalom i iz stroja izbacila oko 150 nemačkih vojnika.
- Iz Karlovca i Novog Mesta jake neprijateljske snage 1. donski puk. 4. kubanski puk, 1. lovački rezervni puk. 10, 13. i 30. ustaški bataljon sa dva divizionu artiljerije i nemačko-domobranske snage otpočele koncentričan napad na oslobođenu teritoriju Zumberka i Bele krajine. Posle teških borbi kod s. Drašića, s. Hadovice, s. Teške Vode i Metlike neprijatelj je uspeo da 10. jula prodre u Metliku, ali se, ubrzo, pod pritiskom slovenačkih i hrvatskih NO snaga, povukao. Borbe za odbranu slobodne teritorije završene su 19. jula.
- Na položajima kod s. Skomarja 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ vodila teške borbe protiv nemačkih kolona iz Vitarijn i Slov. Konjica. Jurišem dvaju bataljona neprijatelj je odbačen u polazne garnizone.
- Jl. jul — Delovi Istarskog NOP odreda 7. korpusa NOVJ zauzeli žand. st. u s. Kozini (kod Trsta). Posada od 4 člana, koja se predala upućena je u Italijansku partizansku jedinicu.
- Posle kraće borbe delovi Zapadnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzeli nemačko uporište u s. Kočuhi (kod Celoveca, u Austriji), gde su zaplenili 15 pušaka i 1 automat.
13. jul — Jedinice 16 slovenačke brigade »Janko Premrl Vojko« 31. divizije NOVJ zauzele italijansko uporište u s. Hudajužni (u dolini r. Bače) koje je imalo zadatak da obezbeđuje železničku komunikaciju Gorica - Jesenice.

- Kod s. Brišča minersko-sabotažht vod Južnoprimeorskog NOP odreda 9. korpusa NOV.I miniranjem srušio železničku prugu Nabrežina — Opčine, te uništio 4 vagona nemačkog transportnog voza a neprijatelju naneo osetne gubitke
- 14. jul**
 - Kod Sv. Ožbaldu (blizu Velikovea, u Austriji) Severna čela Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napala nemačku policijsku patrolu i posle kraće borbe odbacila je ka Eberštajnu Poginula su 3 policajca.
 - Iz s. Zelezne Kaple (u Austriji), s. Bele i s. Crne (kod Mežice) nemačke jedinice u više kolona napale delove Istočnokoruškog NOP odreda na prostoriji s. Solčava — Logarska dolina — Malkov kot. U višednevnim teškim borbama neprijatelj je odbacen u polazne garnizone.
 - Na položajima s. Prapretno — s. Sv. Primož jedinice 6. slovenačke udarne brigade »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV I PO Slovenije vodile teške borbe protiv nemačkih kolona i odbacile ih ka Kamniku
- 15. jul**
 - Us. Pilštanju (kod Krškog) 2. bataljon Kozjanskog NOP odreda 4 operativne zone NOV i PO Slovenije zauzeo žand. st., zarobio žandarme i zaplenio 43 puške i 4 automata.
- 16. jul**
 - Us Zagorju (blizu Krškog) 3. bataljon Kozjanskog NOP odreda 1 operativne zone NOV i PO Slovenije zauzeo žand. st. zarobio posadu i zaplenio 21 pušku i 3 automata.
- 18. jul**
 - Kod s. Pokojnika (na pl Bohoru) jake nemačke snage iz Krškog, Sevnice, Celja i Rogaske Slatine napale 3. bataljon Kozjanskog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije. Posle jednodnevne teške borbe bataljon se, nanevši neprijatelju znatne gubitke, povukao na nove položaje iznad s. Zagorja.
 - Osamnaesta slovenačka udarna (Bazoviška) brigada 30. divizije NOVJ zauzela italijansko uporište Lušln (u dolini r. Bače), gde je zarobila 22 italijanska vojnika, koje je zatim uputila u italijanske partizanske jedinice.
- 19. jul**
 - Da bi vezala deo nemačkih snaga koje su napadale jedinice Kozjanskog NOP odreda na Pokojniku. 1. slovenačka udarna brigada Tone Tomšič« 14. divizije NOV.I zauzela neprijateljsko uporište s. Sv. Jurij (kod Celja), gde je zaplenila 73 puške, preko 500 pari odela i drugu opremu.
 - Jedinice Gorenjskog NOP odreda 9. korpusa NOVJ miniranjem srušile tvornicu Zabret« kod Kranja, koja je izrađivala avionske delove za nemačku vojsku.
 - Delovi Gorenjskog NOP odreda 9. korpusa NOVJ miniranjem srušili hotel »Park« na BJedu u kome su se nalazili štab nemačkog policijskog bataljona i uprava Gestapoa.
 - Šesnaesta slovenačka brigada »Janko Premrl Vojko« 31. divizije NOVJ zauzela uporište slovenačkih domobrana u s. Hotavlju (u dolini r. Selske Sore). Dok se vodila borba za to uporište, 17. slovenačka brigada Simon Gregorčič« i 19. slovenačka brigada »Srečko Kosovel« 30. divizije NOVJ vodile su teške borbe protiv nemačkih kolona iz Škofje Loke, Idrije, s. Lučina i s. Rovta koje su nadirale u pomoć napadnutoj posadi u s. Hotavlju.
 - Otpočeo koncentričan napad nemačkih snaga na jedinice 9. korpusa NOVJ U prvoj fazi, do 23. jula. obuhvaćena je prostorija s. St. Viška Gora — Cerkno — Idrija a u drugoj, do 13. avgusta, prostorija Banjske planote i Trnovskog gozda. Angažovane su sledeće nemačke snage: 162. lurkestanska i 188. rezervna brdska divizija i delovi 10. SS policijskog puka. Oštre borbe su vođene na Cerkljanskom vrhu. u s. Zelinu, na Oblakovom vrhu, u s. Cepovanu. s. Kanalskom Lomu s Lokvamu. s. Laznama, s. Trnovu, s. Predmeji i s. Krnici. Jedinice 9. korpusa NOVJ uspele su da izbegnu okružavanje i da iznenadnim udarima u leđa nanesu nemačkim kolonama veće gubitke. Neprijatelj je 13. avgusta povukao svoje snage u polazne garnizone.
 - Delovi 6 slovenačke udarne brigade »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije na položajima s. Negastern — s. Pogled — s. Soteska napali nemačku policijsku kolonu iz Domžala i odbacili je u polazni garnizon.
- 20. jul**
 - Us. Lovrencu na Pohorju 13. slovenačka brigada »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ posle viščasovne borbe, miniranjem porušila zgradu nemačke žandarmerije i uništila posadu od 15 žandarma. Jedinice na obezbeđenju osujetile su dva pokušaja nemačkih policijskih snaga da se iz Ribnice probiju u pomoć napadnutoj posadi
 - Sesta slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« i 11 slovenačka brigada Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napale nemačko uporište Zagorje ob Savi, uništile rudnik uglja Kisovec sa svim rudarskim i ž. st. Za-

gorje i zapalile fabriku konfekcije »Vesta« (koja je izrađivala nemačke uniforme). Brigade su zaplenile 970 bluza, 370 košulja i drugu opremu. U tim borbama naneti su neprijatelju znatni gubici,

- Na pl. Obiru (koci Zelezne Kaple, u Austriji) delovi 1. bataljona Zapadnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napali nemačku policijsku jedinicu jačine 49 ljudi i posle kraće borbe naterali je da se, uz gubitke od 32 mrtva i ranjena, povuče u Zeleznu Kaplu.
21. jul
- Naredbom GS NOV i PO za Sloveniju rasformiran Kočevski NOP odred a njegovo ljudstvo uključeno u sastav Belokranjskog NOP odreda.
 - Otvorena vazдушna saobraćajna linija između aerodroma GŠ NOV i PO za Sloveniju kod s. Nadleska (blizu Cerknice) i savezničkih aerodroma u južnoj Italiji. Ona je služila za transportovanje teških ranjenika u Bari i za snabdevanje jedinica NOV i PO Slovenije.
22. jul
- Delovi 3. slovenačke udarne brigade »Ivan Gradnik« 31. divizije NOVJ i Južnoprimorskog NOP odreda zauzeli uporište slovenačkih domobrana u s. Rihembergu (sada: Branik, kod Gorice). Posle oštre borbe predalo se 98 neprijateljskih vojnika, a zaplenjena je veća količina oružja i druge vojničke opreme.
 - Jake nemačke snage iz Domžala napale (3 slovenačku udarnu brigadu »Slavko Slander« i 11. slovenačku brigadu »Miloš Zidanšek- 4. operativne zone NOV i PO Slovenije na položajima s. Sv. Trojica — s. Goričica — s. Skocjan. Posle četvorčasovne oštre borbe brigade su odbile sve napade neprijatelja i primorale ga da se povuče u polazni garnizon.
 - Trinaesta slovenačka brigada »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ uništila žand. st. Fram (kod Maribora). Pošlo kraće borbe ona je miniranjem potpuno porušila sve utvrđene zgrade, u kojima je posada izginula i iz kojih je izvučeno samo 10 pušaka.
23. jul
- Kod s. Sv. Jugnerta 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Šercer« 14. divizije NOVJ vodila viščasovne oštre borbe protiv nemačkih snaga iz Slov. Konjica, zatim se, zbog velikog broja nenaoružanih boraca i zbog nadmoćnosti neprijatelja, pod zaštitom jednog bataljona povukla na položaje kod s. Kota.
 - U rejonu Oblakovog vrha (blizu Idrije) 7. slovenačka udarna brigada »France Prešern« i 16. slovenačka brigada »Janko Premrl Vojko« 31. divizije NOVJ napale jaku nemačku kolonu iz Idrije i posle višečasovne borbe odbacile je u polazni garnizon. Poginulo je i ranjeno oko 100 neprijateljskih vojnika, a zaplenjeni su 2 minobacača, 4 mitraljeza, veći broj pušaka i druga oprema.
 - U Komenu (blizu Trsta) održani izbori za SNO odbor. Glasali su svi birači s tog područja.
26. jul
- Kod s. L'čeje (na putu Zaga — Tarčent) delovi Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ napali žand. st. i posle kraće borbe zarobili 11 italijanskih žandarma (koje su zatim uputili u italijanske partizanske jedinice).
 - Delovi 31. divizije NOVJ napali nemačku auto-kolonu od 8 kamiona koja je iz Ajdovščine nadirala ka Predmeji. te uništili 6 kamiona (a ostali se povukli u Ajdovščinu). Zaplenjeno: 1 top, 1 minobacač, 1 p. mitraljez i 15 pušaka. Poginulo je 48 nemačkih vojnika, a tri su zarobljena.
 - U rejonu vrha Skrivni Hriber (na pl Pohdrju) jake nemačke kolone iz Slovenjgradca i Mislinje napale 2. slovenačku udarnu brigadu »Ljubo Šercer« 14. divizije NOVJ. Brigada se, zbog nadmoćnosti neprijatelja i zbog velikog broja nenaoružanih boraca, posle višečasovne borbe povukla u pravcu s. Kumena (blizu Fale).
27. jul
- Kod s. Razdrtog (blizu Grosuplja) 8. slovenačka brigada »Fran Levstik« 18. divizije NOVJ miniranjem porušila železnički tunel dužine 240 m i time za duže vreme onemogućila saobraćaj na pruzi Ljubljana — Grosuplje.
 - Na Planini (kod Ribnice na Pohorju) 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Šercer« 14. divizije NOVJ vodila četvorčasovnu tešku borbu protiv nemačke kolone iz Ribnice. Brigada se, zbog velikog broja novomobilisanih nenaoružanih boraca, povukla ka s. Razborici (kod Mislinje).
28. jul
- Na položajima kod s. Sela pri Šumberku (blizu Zužemberka) 12. slovenačka (Štajerska) brigada i 15. slovenačka (Belokranjska) brigada 15. divizije NOVJ vodile teške borbe protiv dva bataljona slovenačkih domobrana koji su iz Stične i s. St. Vida nadirali ka Zužemberku. Posle višečasovne borbe neprijatelj je odbačen ka s. Reberu.

Na pl. Obim (kod Zelezne Kaple. u Austriji) sukobio se 1. batalion Zapadnokoruško« NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije s nemačkom policijskom kolonom. Posle dvočasovne oštre borbe bataljon se, zbog nadmoćnosti neprijatelja, povukao, nanevši mu gubitke od 60 mrtvih i ranjenih.

U rejonu Veliki vrh — Ilovica — Prezren (na Trnovskom gozdu) 17. slovenačka brigada »Simon Gregorčič« 30. divizije NOV.I vodila oštre borbe protiv nemačkih kolona koje su nadirale iz s. Lokava i nastojale da se probiju u pravcu s. Cepovana i s. G. Tribuše. U višečasovnim borbama nemačke snage su odbijene u polazni garnizon Lokve (kod Ajdovščine).

30. jul

GS NOV i PO za Sloveniju izdao naredbu da se od Gorenjskog NOP odreda formiraju Skofjeloški i Kokrški NOP odred.

Jedinice 4. operativne zone NOV i PO Slovenije otpočele ifanzivnc operacije za stvaranje slobodne teritorije na području Gornje Savinjske doline. U dvodnevni borbama uništena su nemačka uporišta u selima: Smartno ob Paki, Ljubno Luče i G. Grad i time stvorena prva slobodna teritorija u Štajerskoj.

Jedinice Kamničko-zasavskog NOP odreda otpočele demonstrativan napad na nemački garnizon u Litiji s ciljem da tamošnje neprijateljske snage vezuju dok jedinice 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vode borbe za stvaranje slobodne teritorije na području Gornje Savinjske doline.

Druga slovenačka udarna brigada »Ljubo Sercer* 14. divizije NOVJ izvršila demonstrativan napad na nemačko uporište Šoštanj da bi sprečavale intervenciju neprijatelja u pravcu s. Luča i s. Ljubna.

31. jul

Sesta slovenačka udarna brigada Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzela nemačka uporišta s. Ljubno i s. Luče, jačine 300 vojnika. U dvodnevni borbama ubila je oko 120 i zarobila 172 neprijateljska vojnika, a zaplenila 27 p. mitraljeza. 26 automata, 496 pušaka i mnogo druge opreme.

Prva slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ zauzela nemačko uporište u s. Smartnom ob Paki, jačine oko 50 vojnika. U oštroj borbi je poginulo 10 a zarobljeno 6 neprijateljskih vojnika, dok je ostatak uspeo da pobjegne.

Trinaesta slovenačka brigada Mirko Bračiću 14. divizije NOVJ zauzela nemačko uporište u s. St. Juriti (kod Celja), jačine 30 vojnika. Posle kraće borbe poginulo je 7 nemačkih vojnika, a zarobljen je jedan dok je ostatak pobjegao u Celje

U Gorenjskoj održana prva sednica Pokrajinskog odbora OF za Gorenjsku. Odbor je konstituisan; analizirani su dotadašnji rad i postignuti uspjesi; postavljeni su novi zadaci.

SRBIJA

1. jul

U s. Spančevcu i kod s. Biljače 8. srpska NO brigada i Kosovski partizanski bataljon razbili tri eskadrona iz bugarskog 2. konjičkog puka i jednu bugarsku pešadijske četui i prisilili ih na povlačenje ka s. Ristovcu i s. Biljači. Poginulo je 30 i zarobljeno 10 bugarskih vojnika. Zaplenjeno 46 jahaćih konja mitraljez, 6 p mitraljeza i više pušaka. Gubici 8. brigade i Kosovskog bataljona: 3 poginula i 8 ranjenih boraca

Iz rejona s. Jazak — s. Vrdnik (kod Iriga) neprijatelj otpočeo dejstva (drugu etapu operacije Kornblume») u severnoistočnom Sremu, u selima: Maradiku. Cortanovcima. Beški. Krčedinu. Novom i Starom Slankamenu, Surduku i Belegišu. Kako. na tom području nije bilo jedinica NOVJ neprijateljska dejstva, do 6. jula, svela su oc na pljačku i teror.

U s. Darosavi (sada: Partizani, kod Arandjelovca) 2. šumadijska NO brigada napala i razbila četničku Jurišnu brigadu.

Između s. Koševa i s. Stopanje (na pruži Kruševac — Trstenik) borci Kruševačkog vojnog područja porušili prugu i dva propusta.

2. jul

Na salašu Mušickog (između s. Batrovaca i s. Lipovca, u Bosutskim šumama), po odluci Glavnog štaba NOV i PO za Vojvodinu, formirana 7. vojvođanska NOU brigada.

Na obezbeđenje koncentracionog logora u s Orešču (kod Bele Crkve) napali delovi Južnobanatskog NOP odreda i oslobodili 30 omladinaca i omladinki¹.

¹ Po drugom Izvoru događaj se desio krajem Juna a oslobođeno Je 20 omladinaca I omladinki

1944. jul

SRBIJA

jul 1944.

3. jul — Kod s. Suvodola (blizu Mladenovca), u oštroj borbi, Kosmajski NOP odred ubio 18 i zarobio 50 četnika, a zaplenio 20 pušaka.
- Na železničkoj pruzi Lazarevac — Arandelovac 2. šumadijska NO brigada zapalila jedan voz.
4. jul — Na putu s. Jakovo — s. Boljeve (kod Zemuna) grupa boraca 1. sremskog NOP odreda iz zasede napala automobil. Poginuli su jedan ustaški zastavnik i vozač a ranjen je ustaški poručnik.
- Dva bataljona 3. proleTERSke (sandžačke) udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ napala Novu Varoš, koju je branilo oko 350 četnika. Borba je vodena ceo dan ali mesto nije zauzeto. Neprijatelj je imao 12 mrtvih i 23 ranjena, a jedinice 3. brigade — 1 poginulo i 9 ranjenih boraca.
- Kod s. Binovca (blizu Mladenovca) Kosmajski NOP odred probio četnički obruč 1 povukao se u s. Dubonu. Neprijatelj je imao 15 mrtvih, a Kosmajski odred 1 ranjenog borca.
- U s. Karlovčiću (kod Stare Pazove) nemačke jedinice i policija spalile 73 kuće.
5. jul — Na putu između Sida i s. Vašice borci 2. bataljona 7. vojvođanske NOU brigade iz zasede napali kamion sa ustašama, u borbi ubili 10 i ranili 8 ustaša i kamion oštetili. Gubici 2. bataljona: 4 mrtva, 3 ranjena i 1 zarobljen borac.
- U s. Trubarevcu (blizu Sokobanje) jedan bataljon 9. srpske udarne brigade 23. udarne divizije NOVJ u borbi ubio 50 četnika.
- Između s. Ilače i s. Tovarnika (kod Sida) delovi 2. sremskog NOP odreda razrušili 500 metara pruge.
- Između s. Putinaca i s. Golubinaca (kod Stare Pazove) 2. četa Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu minirala prugu, usled čega su oštećena 2 vagona putničkog voza.
- Jul P• — GS NOV i PO za Srbiju proglasio 23 diviziju NOVJ udarnom zbog njenih uspeha u borbama protiv četnika i bugarskih okupatorskih jedinica u Istočnoj Srbiji.
5. 6. jul — Između ?.. stanica Džep i Predejane tna pruzi Leskovac — Vranje) diverzantska grupa 22. divizije NOVJ izbacila iz šina nemački transportni voz s vojskom I materijalom. Uništene su 2 lokomotive i 10 vagona. Neprijatelj je imao oko 100 mrtvih i ranjenih.
7. Jul — U s. V. i M. Orašju (kod Mladenovca) 2. šumadijska NO brigada i Kosmajski NOP odred vodili borbu protiv delova SDS i četnika. Neprijatelj je imao 86 mrtvih i 13 zarobljenih, a zaplenjeno je 14 pušaka i 2 pištolja. Kosmajski NOP odred je imao 4 mrtva i 8 ranjenih boraca.
- Na prostoriји Crkvište — Rakitnjača (kod Srem. Rače) I. bataljon 7 vojvođanske NOU brigade vodio borbu protiv delova nemačke 13. SS divizije "Handžar". Poginulo je preko 20 nemačkih vojnika i više ih je ranjeno.
- U s. Drugovcu (koci Mladenovca) 2. šumadijska NO brigada vodila borbu protiv 10—12 četničkih brigada. Četnici su imali oko 18 mrtvih, a brigada NOVJ 8 poginulih i nekoliko ranjenih boraca.
- U s. Kupinovu (u južnom Sremu) nemačke jedinice i policija ubile 17 lica a 52 lica internirale u Nemačku.
- Delovi Severnobanatskog NOP odreda napali i zauzeli policijsku stanicu, opštinu i poštu u s. Kuma. ni (kod Novog Bečeja), te spalili arhivu i uništili tt uređaje. Poginuli su 1 policajac i 2 agenta.
7. jul — Kod s. Trubarevca i s. Vrbovca (blizu Sokobanje) jedinice 23. udarne divizije NOVJ razbile četnički Timočki, Krajinski I Ilomoljski korpus (oko 6.000 četnika). Gubici neprijatelja: 63 poginula, veći broj ranjenih i 84 zarobljena. Plen: mitraljez, p. mitraljez, protivavionski mitraljez. 2 automata i 75 pušaka. Divizija je imala 8 mrtvih i 5 ranjenih boraca.
- U s. Progaru (u južnom Sremu) nemačke jedinice spalile 12 kuća.
- 7/8. jul — Prvi bataljon 6. vojvođanske NOU brigade porušio prugu Ruma — s. Vrdnik, a delom snaga napao na veliki bunker kod s. Vrdnika, ali ga nije zauzeo. Bataljon je imao 2 poginula i 1 ranjenog borca.

- 8. jul**
- Saveznici bombardovali Beograd. Najviše je stradala Cukarica.
 - U s. Biljači (na pl. Rujnu) 8. srpska NO brigada i Kosovski partizanski bataljon napali bugarski eskadron, te ubili 10 i zarobili 2 bugarska vojnika i zaplenili 2 p. mitraljeza, 10 pušaka i 40 jahačih konja, uz sopstvene gubitke: 4 poginula i 9 ranjenih boraca. Za odmazdu, bugarski vojnici su streljali 50 ljudi iz s. Bljače.
 - U s. Koračići (kod Mladenovca) 2. šumadijska NO brigada i Kosmajski NOP odred vodili borbu protiv četnika, te ubili 9 četnika i zaplenili 3 puške i 1 pištolj. Brigada je istog dana u borbi kod s. M. Ivanče, ubila 0 nemačkih vojnika, žandarma i četnika.
 - Na pruži između s. Gibarca i s. Bačinaca. pri probijanju iz Bosutskih šuma ka Fruškoj gori, 2. bataljon 6. vojvođanske NOU brigade razbio nemačku zasedu i ubio 4 vojnika a jednog zarobio, te zaplenio 1 mitraljez i 2000 metaka. Bataljon je imao 1 poginulog borca.
- 9. jul**
- U rejonu s. Belog Kamena (kod Prokuplja) jedinice 24. divizije NOV.) vodile borbu protiv delova RZK. Poginulo je 26 a ranjeno više neprijateljskih vojnika. Gubici divizije: 3 mrtva i 5 ranjenih boraca.
 - Otpočeo napad 22. divizije NOVJ na dva četnička korpusa (oko 2000 četnika) koncentrisana u s. Konopnici, s. Stajkovcu, s. Manojlovcu i s. Biljanici (blizu Vlasotinaca). Divizija je u borbama do 11. jula prisilila četnike na odstupanje ka r. J. Moravi, a zatim, do 15. jula, čistila prostoriju Zaplanja i Babičke gore od razbijenih četničkih grupa. Poginulo je 66 i zarobljeno 169 četnika. Divizija je imala 9 mrtvih, 17 ranjenih i 5 nestalih boraca.
 - Delovi 6. vojvođanske NOU brigade uz sadejstvo 1. sremskog NOP odreda, izvršili demonstrativan napad na ustaško uporište u pustari Grabovac (blizu Srem. Mitrovice). Posle tročasovne borbe pristigla su ustaška pojačanja iz Srem. Mitrovice i s. Calme. Poginulo je 8 ustaša i 4 stražara iz kaznionice u Srem. Mitrovici. ranjeno 5 ustaša i 3 stražara i zarobljeno 7 neprijateljskih vojnika. Plen: 2 p mitraljeza i 17 pušaka. Gubici jedinica NOVJ: 8 ranjenih boraca.
 - U Beogradu grupa ilegalaca ubila Milana Damjanovića agenta Uprave grada Beograda.
- 10. jul**
- U južnoj Srbiji neprijatelj (četiri nemačka policijska bataljona, bugarska 27. i 29. pešadijska divizija, delovi SDK i RZK. oko 5000 pripadnik i šiptarske milicije. 4 grupa četničkih jurišnih korpusa, četnička Rasinsko-toplička grupa i četnički 2. kosovski korpus) otpočeo topličko-jablaničku operaciju protiv 21. udarne 24. i 25. divizije NOVJ, s ciljem da ih nabaci na planine Petrovac. Radan i Majdan, ili da ih potisne na liniju Orlova čuka — Kitka — Lisica — Golak — Prepolac (između Vranja i Poldljeva) koju su posele jake balističke snage, i tu okruži i uništi. Jedinice NOVJ (21. udarna 24. i 25. divizija. NOP odredi i jedinice komandi vojnih područja) vodeći odbrambene borbe (do 4. avgusta) povukle su se do linije Kitka — s. Velja Glava — Orlova čuka. odakle su prešle u protivnapad i za kratko vreme proterale neprijatelj. i sa slobodne teritorije Jablanice. Puste reke i Toplice. U tim borbama su obostrani gubici bili veliki.
 - Od oko 80 boraca iz 9. srpske udarne brigade 23. udarne divizije NOVJ formiran samostalni Boljevački partizanski bataljon sa zadatkom da izvodi samostalna dejstva i čisti teren od zaostalih neprijateljskih vojnika u boljevačkom srezu.
 - Između Svanjskog mosta (kod Đakovice) i Prizrena 1. četa Partizanskog bataljona Kosova napala nemačku kolonu, te uništila 8 kamiona, ubila 12 i zarobila 8 neprijateljskih vojnika.
 - Stab 2. šumadijske NO brigade uputio proglas narodu Sumadije da stupa u NOVJ.
- 10/11. jul**
- Na aerodromu kod s. Kosančića (blizu Leskovca) stigao avionom iz Barija (u Italiji) novoodređeni komandant GS NOV i PO za Srbiju Koča Popović sa ostalim članovima toga Štaba. Sa njim je došla i Vojna misija SSSR-a pri GS NOV i PO za Srbiju.
- 11. jul**
- U s. Kruševici (kod Arandjelovca) 2. šumadijska NO brigada i Kosmajski NOP odred vodili borbu protiv četnika i žandarma SDS. Poginula su 4 neprijateljska vojnika, a zaplenjene su 2 puške. Istog dana u borbi protiv neprijateljskih zaseda kod s. Zivkova poginula su 4 borca i ranjeno je 8 i nestalo 8 boraca Kosmajskog NOP odreda.
- 21/12. jul**
- U s. Calmi (kod Srem. Mitrovice) delovi 6. vojvođanske NOU brigade i 1 sremskog NOP odreda napali nemačko-domobranksu posadu. U šestočasovnoj borbi zauzet je veći deo sela, ali otp* iz dobro utvrđenog glavnog uporišta nije slomljen. Poginulo

- je (i folksdojčera i 18 domobrana a ranjeni su 2 domobrana i 1 folksdojčer. Brigada je imala 3 ranjena borea. Zaplenjeno je 13 pušaka i 10 konja.
- Diverzantski udarni bataljon GS NOV i PO za Vojvodinu minirao put s. Bešenovo — s. Šuljam — s. Grgurevci (kod Srem. Mitrovice).
- 12. jul**
- Kod s. Prekadina i s. Pločnika (blizu Prokuplja) jedinice 21. udarne divizije NOVJ odbile pokušaj četnika da predu na desnu obalu r. Toplice. Poginulo je 18 i ranjeno više četnika.
- Na području jugoistočnog i južnog Srema otpočela treća etapa neprijateljske operacije »Kornblume«. Jedna četa 1. sremskog NOP odreda, koja se jedina nalazila na tom terenu, uspela je da izbegne udar nadmoćnih neprijateljskih snaga, usled čega su nemačke jedinice i policija nad stanovništvom vršile teror i pljačku.
- 13. jul**
- Glavni štab NOV i PO za Srbiju naredio 21. udarnoj diviziji NOV da se sa prostora s. Grabovac — Trnov Laz — Grabovnica — Kosmača ponovo prebaci preko Kuršumlijske Banje u rejon Brusa i planine Lepenca radi dejstva u bok 1 pozadinu četničkih snaga.
- U rejonu s. Novog Vrbasa (kod Kule) delovi 3. bačkobaranjskog NOP odreda minirali prugu i uništili lokomotivu i 5 vagona transportnog voza.
- U s. Čukurovcu (kod Aleksinca) poginuo sekretar SK KPJ za moravski srez Ratomir Jović Duško, narodni heroj.
- U s. M. Izvoru (kod Boljevca) 9. srpskoj udarnoj brigadi 23. udarne divizije NOVJ predao se komandant četničke Boljevačke brigade sa 40 četnika.
- 14. jul**
- Kod s. Jamene (blizu Srem Rače) jedan bataljon 2. sremskog NOP odreda vodio oštre borbe protiv nemačkih i ustaških delova Poginulo je 55 neprijateljskih vojnika.
- 14 15. jul**
- Dvanaesta srpska brigada 22. udarne divizije NOVJ, 13. srpska brigada (tada privremeno pod komandom 22. divizije) i bugarska partizanska brigada -Georgi Dimitrov« napale Leskovac i s. Vučje. U Leskovcu su miniranjem uništene električna centrala i ž. stanica. Zapaljeno je 6 vagona slame. 2 cisterne benzina i 4 automobila. Poginulo je 12 nemačkih i bugarskih vojnika i oficira a zarobljena su 2 bugarska vojnika. U Vučju je uništena električna centrala i oštećena je fabrika štofa. Iste noći kod ž. st. Đorđevo izbačen je iz koloseka vojni voz, pri čemu je poginulo 45 nemačkih i bugarskih vojnika.
- 15. jul**
- Na pl. Kosmaju Kosmajski NOP odred vodio borbu protiv četnika. Neprijatelj je imao 2 mrtva. Zaplenjen je 1 mitraljez. Odred je imao 3 nestala borca.
- Na pl. Jastrepcu obnovljen Jastrebački NOP odred i privremeno stavljen pod komandu 25. divizije NOVJ.
- Jul d. p.**
- U rejonu Ljum-Kule (kod Kukesa, u Albaniji) Partizanski bataljon Kosova napao nemačku transportnu kolonu, uništio oko 50 automobila i narobio 28 vojnika.
- 15 16. jul**
- Jedinice 25. divizije NOVJ napale četničke snage na levoj obali r. Toplice. Poginula su 34. ranjeno je 36 i zarobljeno je 12 četnika Divizija je imala 6 mrtvih i 14 ranjenih boraca.
- 16. jul**
- Kod s. Sagonjeva, u nastupanju ka Brusu, jedinice 21. udarne divizije NOVJ sukobile se sa oko 2000 četnika i posle desetočasovne borbe proterale ih ka s. Barbatovcu i Blacu Poginula su 32 a ranjeno je oko 60 četnika.
- 17. jul**
- Produžujući treću etapu operacije »Kornblume«, dve neprijateljske borbene grupe (s pravca Ruma — s. Bešenovački Prnjar. oko 4000 vojnika, i iz Sida i Srem. Mitrovice, oko 2000 vojnika, ka s. Starom Divošu i s. Ležimiru) i posade iz s. Vrdnika, Petrovaradina i s. Beočina preduzele iznenadne koncentrične napade na delove (i. vojvodanske NOU brigade, delove 1. sremskog NOP odreda i manje pozadinske jedinice na Fruškoj gori. U oštrim dvodnevним borbama, naročito u rejonu s. Starog Divoša, na Vetrenjači i kod Crvenog čola, neprijatelj nije uspeo da uništi navedene jedinice. Neprijatelj je imao oko 250 mrtvih i veći broj ranjenih vojnika a jedinice NOV i POJ — 24 mrtva i 36 ranjenih boraca. Zaplenjena su 4 mitraljeza, 2 automata, 8 pušaka i dosta druge opreme.
- Kod s. Korbevca (na pruzi Vranje — Leskovac) diverzantska grupa 22. divizije NOV srušila teretni voz pun cementa. Lokomotiva i 10 vagona potpuno su uništeni. Poginulo je 5 neprijateljskih vojnika.

- Kod Suve česme (nn putu Prokuplje — Kuršumlija) kamion sa bugarskim vojnicim naišao na minu, koju su postavile jedinice NOVJ. pri čemu je jedan broj vojnika poginuo a drugi ranjen.
 - Kod s. Pašičeva (sada: s. Zmajevu, blizu Srbobranaj delovi 3. bačko-baranjskog NOP odreda minirali prugu i uništili lokomotivu i 4 vagona s ratnim materijalom.
 - U s. Dražnju (kod Mladenovca) Kosmajski NOP odred napao četnike. Poginuo je 1 a zarobljeno je 5 četnika.
 - Kod Srem. Mitrovice Diverzantski udarni bataljon GS NOV i PO za Vojvodinu porušio 150 metara železničke pruge.
 - U s. Ašanji (u južnom Sremu) nemačke jedinice ubile 11 meštana.
- 17/S. jul
- Kod s. Jošanice i s. Vrmdžc (blizu Sokobanje) jedinice 23. udarne divizije NOVJ vodile borbu protiv četničkog Timočkog, Krajinskog, Homoljskog i Zaglavskog korpusa (oko 5000 četnika). Poginulo je 20 a zarobljeno 160 četnika. Zaplenjen je p. mitraljez i 100 pušaka. Divizija je imala 1 poginulog borca.
18. jul
- Na položaju Jankova klisura — Javorae — Lepenac oko 3.000 četnika napali 6. srpsku brigadu 21. udarne divizije NOVJ i odbacili je na Crnu čuku i Požar. Protivnapadom 6. brigade i jednog bataljona 5. srpske brigade 21. udarne divizije povraćen je Lepenac, a zatim su dve četničke kolone razbijene i gonjene, preko s. Sibnice, sve do blizu Blaca. Četnici su imali oko 100 mrtvih i ranjenih i 20 zarobljenih. Zaplenjena su 2 p. mitraljeza i 50 pušaka. Divizija je imala 3 mrtva i 18 ranjenih boraca.
 - U rejonu s. Grabovnice (blizu Prokuplja) jedinice 25. divizije NOVJ odbile pokušaj četnika da pređu na desnu obalu r. Toplice, ubivši pri tom 4 četnika.
 - U Brus ušla 4. srpska udarna brigada 21. udarne divizije NOVJ. Tu je zaplenila 4000 kg brašna koje je pripadalo četnicima.
19. jul
- Na položajima pl. Javorae — pl. Lepenac — Crna čuka (k. 1063, kod Blaca) oko 8000 četnika napalo 21. udarnu diviziju NOVJ. Posle žestoke borbe, vodene ceo dan 21. divizija je odstupila pravcem Požar — Crna čuka (k. 1197) — s. Zegrovo — s. Satra. Četnici su imali 250 mrtvih, oko 300 ranjenih i 30 zarobljenih. Zaplenjeno je 5 p. mitraljeza i 50 pušaka. Divizija je imala 5 mrtvih i 12 ranjenih boraca.
 - S linije s. Bela Voda — s. G. Konjuša — s. Točane (kod Prokuplja) bugarske snage jačine jednog puka, podržane artiljerijom i avijacijom, napale jedinice 24. divizije NOVJ i 19. srpska brigada 25. divizije NOVJ. Posle sedmočasovne borbe jedinice NOVJ su bile prinuđene da se povuku na položaje: Rgajska pl. — s. Trnov Laz — s. Dedinac — s. G. Statovac.
 - Između s. Martinice (sada: s. Lukičevo, kod Zrenjanina) i s. Orlovata delovi Severnobanatskog NOP odreda minirali prugu i uništili lokomotivu i 3 vagona.
 - Kod Indije delovi Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge srušili nemački transportni voz.
 - Na jednom folksdojčerskom salašu kod s. Putinaca (blizu Rume) delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili 25 jutara pšenice.
20. jul
- U Sremu, na 6 folksdojčerskih salaša, delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili 140 jutara pšenice.
- 20/21. jul
- Delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili: u rejonu Stare Pazove 215. kod s. Ugrinovaca 19 i u rejonu s. Dobanovaca (blizu Zemuna) 70 jutara pšenice.
21. jul
- Delovi Južnobanatskog NOP odreda napali mesnu stražu u s. Potpornju (kod Vršca). Poginuli su 1 policajac i 3 saradnika okupatora a zaplenjeni su 1 p. mitraljez, 23 puške i druga oprema. Uništena je opštinska arhiva.
 - Na pustari Principovcu (kod Iloka) delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili 50 jutara pšenice.
- 21/22. jul
- Kod s. Bujkovca (blizu Vranja) diverzantska grupa 22. divizije NOVJ izbacila iz šina transportni voz. Lokomotiva i 5 vagona potpuno su uništeni. Poginulo je i ranjeno oko 130 neprijateljskih vojnika.
22. jul
- Na Slemenu (kod Sokobanje) jedinice 23. udarne divizije NOVJ vodile oštru borbu protiv bugarskih i nemačkih vojnika potpomognutih artiljerijom, Gubici neprijatelja nisu poznati. Gubici jedinica NOVJ: 1 poginuo i 2 ranjena borca. Istovremeno

su delovi 9. brigade koci s. Vlaškog Polja zaplenili 4 bugarska kamiona s namirnicama.

- U rejonu pl. Ozrena 23. udarna divizija NOVJ formirala Timočki partizanski bataljon (upućen u timočki kraj) radi zajedničkog dejstva sa 9 srpskom brigadom te divizije.
- Delovi 3. bačko-baranjskog NOP odreda napali na stražrsru kod Bačkog Petrovca, tc u kraćoj borbi ranili 7 stražara i zaplenili 12 pušaka i 7 ručnih bombi.
- Između žel. stanica Stalać i Dedina delovi 16. srpske NO brigade minirali prugu, usled čega se prevrnula jedna kompozicija transportnog voza
- U rejonu s. Itebeja (kod Kikinde) delovi Severnobanatskog NOP odreda zapalili vršaću garnituru kosačicu, 130 jutara pšenice u krstinama i nekoliko kola (vlasništvo folksdojčera).
- U s. Binovcu (kod Mladenovca) Kosmajski NOP odred vodio borbu protiv četnika i delova SDK. Poginula su 3 četnika. Odred je imao 2 ranjena borca.
- Na imanju manastira Krušedol (kod Iriga) delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili 50 jutara pšenice.

22. 23. jul

- U rejonu s. Nove Pazove (blizu Stare Pazove) delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili 62 jutara pšenice.

23. jul

- Na prostoriji s. Bujanj — s. Vlase — s. Vlasovo — Sokolov vis — s. Đake jače četničke snage izvršile napad na jedinice 21. udarne divizije NOVJ. U borbi, vođenoj ceo dan, četnicima su naneti osetni gubici. Divizija se zbog zamorenosti boraca i zbog oskudice u municiji, noću prebacila na prostoriju Crni vrh — Kapit — s. Tupaie — Tupalski vis (kod Medvede). Divizija je imala 4 mrtva i 17 ranjenih boraca.
- Između Srem. Mitrovice i s. Vognja Diverzantski udarni bataljoni GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem srušio železničku prugu.
- Kod s. Ruskog Sela (blizu Kikinde) delovi Severnobanatskog NOP odreda zapalili 100 jutara pšenice, 3 kosačice, 2 sejačice. 1 mašinu za grabljenje, oko 900 litara benzina i 100 litara mašinskog ulja.
- U rejonu s. Putinaca (blizu Rume) delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili 30 jutara pšenice.
- U rejonu s. Ban. Karadorđeva (kod Zrenjanina) nemačka policija otkrila partizansku bazu i posle kraće borbe ubila kurira OK KPJ za Banat Obrenu Januševića Artema, narodnog heroja, i još jednog borca, a trećeg borca, ranjenog, uhvatila i kasnije streljala.

24. jul

- Na pl. Bukoviku i pl. Beljevini jedinice 23 udarne divizije NOVJ (7. i 14. srpska NO brigada) napale na oko 6.000 četnika (četnički Ivankovački, Varvarinski, Resavski, Timočki Krajinski, Deligradski i Mlavski korpus). U ostrim borbama, vođenim ceo dan, jedinice NOVJ su uspele da do 18 časova ovladaju dominantnim visovima i pokolebaju levo krilo neprijateljske odbrane. U toku borbe četnicima je stiglo pojačanje (Knjaževački, Cegarski i Niški korpus), ali je 23. divizija, snažnim jurišem, zauzela četničke glavne i rezervne položaje, odbacivši četnike ka pl. Rožnju. Gubici neprijatelja: 450 mrtvih i 50 zarobljenih. Gubici jedinica 23 divizije NOVJ: 43 mrtva i 63 ranjena borca. Zaplenjeno: 5 minobacača, 6 mitraljeza, 4 protivavionska mitraljeza, 20 p. mitraljeza, 200 pušaka i veća količina hrane i drugog materijala.
- U s. Obrežu (u južnom Sremu) 2. bataljon 6. vojvođanske NOU brigade opkolio i, posle kraće borbe, razbio grupu od oko 150 četnika (koja se iz Srbije prebacila preko r. Save). Predalo se 25 četnika, 20—30 njih uspelo je da pobjegne u Srbiju, a ostali su se podavili u Obedskoj bari i r. Savi.
- Jedan bataljon 1. sremskog NOP odreda i 1. četa Komande sremskog vojnog područja napali i razbili četnike koji su iz Srbije upali u s. Progar (u južnom Sremu). Poginulo je više četnika (među kojima jedan komandant brigade) a 9 ih je zarobljeno sa oružjem.
- Delovi Severnobanatskog NOP odreda zauzeli policijsku stanicu u s. Farkaždinu (kod Zrenjanina). Zaplenili mitraljez sa 2000 metaka, nekoliko pušaka i dosta druge opreme, spalili opštinsku arhivu i uništili tt uređaje.
- U rejonu Srem. Mitrovice delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili III jutara pšenice.
- U rejonu Kikinde delovi Severnobanatskog NOP odreda napali na tri folksdojčerskn salaša koji su bili u službi okupatora, zapalili 2 vršać garniture i oko 50 jutara pšenice i zaplenili 2 puške i 2 ručne apoteke.

- Delovi Južnobanatskog NOP odreda zauzeli s. Grebenar (kod Bele Crkve) zaplenili 34 puške, 1 pištolj i drugu opremu i zapalili opštinsku arhivu i policijsku zgradu.
- 24/25. jul — U rejonu s. Dobanovaca i s. Surčina (kod Zemuna) delovi 1 sremskog NOP odreda zapalili 73 jutara pšenice.
- 25. jul — Kod s. M. Izvora (na putu Zaječar - Knjaževac) 9 srpska udarna brigada 23. udarne divizije sukobila se s jačim nemačko-bugarskim i četničkim snagama. Neprijatelj je bio odbačen u dolinu r. Timoka, ali je, zbog pristizanja nemačkog oklopnog voza i zbog podrške avijacije, uspeo da se izvuče ka Zaječaru. Poginulo je 20 nemačkih vojnika (među njima i 1 major) a desetak ih je zarobljeno. Brigada je imala 2 ranjena borca.
- U rejonu s. Banatske Topole (kod Kikinde) delovi Severnobanatskog NOP odreda napali salaše pripadnika nemačke manjine koji su bili u službi okupatora, ubili jednog stražara zaplenili 2 puške i zapalili 50 jutara pšenice i 2 vršace garniture.
- Na sednici Izvršnog odbora Antifašističkog veća za Sandžak izabrana komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača za teritoriju Sandžaka.
- U rejonu s. Simanovaca (kod Stare Pazove) delovi 1. sremskog NOP odreda zapalili 90 jutara pšenice a u rejonu Iriga 30 jutara.
- 26. jul — Po naređenju GS NOV i PO za Srbiju 21. udarna divizija NOVJ izbila u rejon s. Ogošte — Velja glava — Kitka a 25. divizija u rejon s. Desivojce — Devojkina kamen — Crni kamen, dok se 24. divizija nalazila u rezervi na pravcu 21. divizije. One su, i pored jakog otpora, odbacile šiptarske fašističke jedinice u rejon s. Vručevce i odbile protivnapad neprijatelja. Oko 15 časova neprijatelju je stiglo pojačanje u ljudstvu i tenkovima, pa je oko 17 časova doneta odluka tla se 21. divizija povuče, u rejon s. Melovo — s. Gagince — s. Barje, 25. divizija u rejon s. Dragobuzda — Prepelja 1 24. divizija u rejon s. Lipovica — s. G. 1 D. Oruglica (kod Lebana) Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 120 mrtvih i veći broj ranjenih. Zaplenjeno: 2 mitraljeza, 50 pušaka, veća količina municije i namirnicu Gubici jedinica NOVJ: oko 30 mrtvih i 100 ranjenih boraca,
- U Bosutskim šumama otpočela četvta etapa neprijateljske operacije »Kornblume". GS NOV i PO za Vojvodinu, iz dobavljenih zapovesti, otkrio je namere neprijatelja i uspeo da se blagovremeno, sa 7. vojvođanskom NOU brigadom, 2. sremskim i Majevičkim NOP odredom, povuče u Slavoniju, a zatim privremeno prebaci na pl. Dilj. Nemačke i ustaško-domobranske jedinice počele da krstare bosutskim selima, vršeći odmazdu i pljačke (nastavile tako sve do 6. avgusta. a potom se povukle u svoje garnizone i uporišta).
- GS NOV i PO za Srbiju naredio 25. diviziji NOVJ da se prebaci na desnu obalu r. J. Morave, u rejon 22. divizije NOVJ, radi izvođenja operacija u Istočnoj Srbiji
- Između Petrovgrada (sada: Zrenjanin) i s. Elemira delovi Severnobanatskog NOP odreda minirali prugu i uništili lokomotivu i 4 vagona transportnog voza.
- 27. jul — Sa pravca Rađevske česme 1. dobrovoljački puk SDK sa 5 nemačkih tenkova napao delove 24. divizije NOVJ u rejonu s. Lipovice (kod Lebana), a oko 1.600 neprijateljskih vojnika, sa 6 tenkova, napalo jedinice 21. udarne divizije NOV.T na položajima s. D. Oruglica — s. Gagince — s. Melovo. Jedinice 21. divizije, posle borbe vođene ceo dan, noću su se prebacile u rejon pl. Kukavice, dok su jedinice 24. divizije odstupivši do G. Oruglice, izvršile protivnapad, proterale neprijatelja i izbile jugoistočno od s. Lipovice. Neprijatelj je imao 10 mrtvih i veći broj ranjenih, a jedinice NOV.T — 2 ranjena borca
- U s. Elemiru (koci Zrenjanina) delovi Severnobanatskog NOP odreda napali i razoružali folksdojčersku stražu kod jedne vršalice, ubili jednog stražara i zaplenili 9 pušaka i 1 automat, a drugi delovi istog odreda napali na dva salaša između s. Dragutinova (sada: s. Miloševo, kod Kikinde) i r. Tise, zaplenili 7 pušaka. 3 pištolja i dosta druge opreme i uništili 2500 litara pogonskog goriva i 2 vršace garniture.
- Boljevački partizanski bataljon zauzeo s. Zlot (kod Bora) i zaplenio 20 pušaka, 103.000 dinara i drugi materijal.
- Delovi Severnobanatskog NOP odreda minirali most u blizini ž. st. Novi Bečej u momentu nailaska transportnog voza. Uništena je lokomotiva i 0 vagona a most je oštećen.
- 28. jul — Kod s. Mutnice delovi 23. udarne divizije NOVJ napali četničku Paraćinsku i Resavsku brigadu i proterali ih ka Paraćinu. Četnici su imali 12 mrtvih, 7 zarobljenih a jedinice 23. divizije — 2 ranjena borca.

1944. jul

SRBIJA

jul 1944.

- Kod s. Ravne (blizu Minićeva) jedinice 23 udarne divizije NOVJ napale i zarobile oko 200 četnika i zaplenile 3 p. mitraljeza, 200 pušaka i 1 protivtenkovsku pušku.
- U s. Dudovici (kod Ljiga) 2. šumadijska NO brigada i 1. šumadijski NOP odred napali i razbili četnički Rudnički korpus.
- 28/29. jul — Po naređenju GS NOV i PO za Srbiju, 25. divizija NOVJ prebacila se (između Vranja i Vladičinog Hana) na desnu obalu r. J Morave i razmestila u rejonu s. Kriva Feja — s. Nesvrta — s. Novo Selo.
- 29. jul — Na položaju između s. Klajića i s. Grgurovca (kod Lebanu) 15. i 17. srpska brigada 24. divizije NOVJ opkolile utvrđeni bugarski bataljon i vod nemačkih vojnika. U borbi vodenoj 24 časa neprijatelj je uspeo da se probije ka Lebanu uz osetne gubitke. Poginulo je preko 200 neprijateljskih vojnika i oficira, više ih je ranjeno a 34 su zarobljena. Gubici 24. divizije: 7 mrtvih i 12 ranjenih boraca. Zaplenjeno je: 8 mitraljeza, 12 p. mitraljeza, oko 120 pušaka, municija i drugi materijal.
- Na Parcanskom visu (kod Ralje) jedna četa Kosmajskog NOP odreda napala dva bataljona četnika i delove SDS i odbacili ih ka Ralji.
- U dolini r. Lešnice (na Pešteru) Operativna grupa divizija NOVJ (2. proleterska udarna, 5. i 17. udarna divizija), prodirući iz rejona Berana (sada: Ivangrad) u Srbiju, slomila otpor jedinica nemačke legije »Krempler« i borbene grupe »Bendl« i izbila u istočni deo Sandžaka. U tim borbama neprijatelj je imao 12 mrtvih, 24 ranjena i 123 nestala vojnika.
- Delovi Severnobanatskog NOP odreda zauzeli policijsku zgradu, opštinu i poštu u s. Idošu (kod Kikinde), razoružali policajce, zapalili opštinsku arhivu i policijsku zgradu, uništili tt uređaje, onesposobili 3 vršalice i zaplenili 15 pušaka s municijom, 1 pištolj, 3 ručne apoteke, 2 vreće sanitetskog materijala i drugu opremu.
- Na položajima kod s. Belog Kamena delovi 24. divizije NOVJ napali bugarske i nemačke vojnike i četnike, razbili ih i odbacili ka Prokuplju. Neprijatelj je imao oko 100 mrtvih, veći broj ranjenih i 40 zarobljenih. Gubici 24. divizije: 13 mrtvih i 31 ranjen borac. Zaplenjeno: 2 minobacača, 17 mitraljeza, 1 p. mitraljez, 4 automata, 100 pušaka, 41.000 pušanih metaka i veća količina drugog materijala i opreme.
- U ilegalnoj štampariji CK KPJ u Beogradu, boreći se protiv gestapovaca i agenata Specijalne policije, da ne bi živi pali neprijatelju u ruke, izvršili samoubistvo Branko Đonović i Slobodan Jović, narodni heroji.
- 30. jul — Kod Javorske padine (blizu Paraćina) jedinice 23. udarne divizije NOVJ napale Velikomoravsku grupu četničkih korpusa (oko 4000 četnika). Neprijatelj je delom odbačen, a delom se u toku noći povukao. Gubici neprijatelja: oko 50 mrtvih i veći broj ranjenih, a jedinica 23. divizije: 2 poginula i 2 ranjena borca.
- U Peštarskom polju (kod Sjenice) 2. krajiška udarna brigada 17. udarne divizije NOVJ, posle oštre borbe, odbila napad jednog bataljona nemačkog puka »Brandenburg«.
- 31. jul — Kod s. Nesvrte (blizu Vranja) jedan bataljon 16. srpske brigade 25. divizije NOVJ odbio napad dva bugarska bataljona, podržavana artiljerijom i avijacijom. Neprijatelj je odstupio ka dolini r. J. Morave. Oboren je 1 bugarski avion a 1 je oštećen. Gubici bataljona 16. brigade: 1 mrtav i 3 ranjena borca.
- U s. Vlaškoj (kod Mladenovca) 2. šumadijska NO brigada i Kosmajski NOP odred vodili borbu protiv četnika. Neprijatelj je imao 4 mrtva i 4 zarobljena. Zaplenjeno je 5 pušaka. 1 pištolj i četnička arhiva.
- Delovi Severnobanatskog NOP odreda napali opštinu i poštu u s. Kumanima (kod Novog Bečeja), ubili jednog policajca i dva agenta, spalili opštinsku arhivu, uništili poštanske uređaje i zaplenili 853.000 dinara.
- Boljevački partizanski bataljon napao s. M. Izvor (kod Boljevca), zarobio komandira četničke milicije i zaplenio 6 pušaka i 1 revolver.
- Kod s. Rumenke (blizu Novog Sada) delovi 3. bačkobaranjskog NOP odreda minirali prugu i uništili lokomotivu i nekoliko vagona s ratnim materijalom.
- Između Srem. Karlovca i s. Cortanovaca delovi 1. sremskog NOP odreda miniranjem pruge uništili lokomotivu i 7 vagona transportnog voza.
- Jul k. — Kod s. Radićevca i s. Balinca (blizu Knjaževca) Timočki partizanski bataljon i Niški NOP odred ra/bili četničku 1. knjaževačku brigadu

- Blizu s. Ravne (kod Knjaževca) 9. srpska udarna brigada 23. udarne divizije NOVJ napala četnički Knjaževački korpus. Dva četnička bataljona (oko 200 četnika) predala su se sa oružjem. Zatim je 9. brigada kod s. Kaličina i s. Valevca rasterala četničku Svrljišku brigadu, povrativši deo oružja iz avio-transporta koji su četnici na provaru, ložeci vatre u vidu petokrake zvezde, prethodnog dana primili od saveznika.

Jul

- Od bugarskog bataljona iz Lebana koji se predao jedinicama NOVJ u s. Prckopčelici (kod Lebana) i od prebeglih i zarobljenih bugarskih vojnika, koji su izrazili želju da se bore zajedno s jedinicama NOVJ, formirana brigada »Georgi Dimitrov«. Ona je stavljena pod komandu 24. divizije NOVJ.
- U s. Banjanima (kod G. Milanovca) grupa boraca Cačanskcg NOP odreda zauzela radionicu za popravku oružja četničkog 1 ravnogorskog korpusa i zaplenila nekoliko pušaka, manju količinu municije i oko 2 000 kama.
- Obrazovan SNO odbor za srez velikooraški.

